

**INUUSSUTISSARSIORNERUP PIUJUAANNARTITSINEQ
AALLAAVIGALUGU INGERLANNEQALERNISSAANUT
NIKERIARTITSINEQ**

December 2023

SULISITSISUT

Misissuititsisimaneq una MIND YOUR OWN BUSINESS-miit suliarineqarpoq, Sulisitsisuniit kissaatigineqarluni aammalu suliffeqarfiit ilaasortaasut akunnerminni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut eqqummaarissusaannut, isummersuutaannut, unammillernartitaannut aammalu anguniagaqarusussusaannut tunngasumik attuumassuteqanngitsumik nassuiaataalluni.

Misissuineq apeqquteqaatinit misissuisimanernit, immikkut eqimattanik oqaloqateqarsimanernit taamatuttaarlu piffissami 1. April – 15. Oktober 2023 ingerlanerani oqaloqatiginnilluni apersuisimanerniit inerniliussanik eqikkaanerulluni.

Imarisai

1. NAALISAANEQ
2. AALLARNIUT
3. MISISSUISIMANERUP SIUNERTAA
4. PERIUSERINEQARTOQ NASSUIARNERA
5. KALAALLIT NUNAANNI INUUSSUTISSARSIORNEQ NUNAT TAMALAAT
AKORNANNIIT SINAAKKUSIGAQ
6. INERNILIUSSAT
  - a. PIUJUAANNARTITSINEQ AALLAAVIGALUGU INGERLATSINERMUT
NIKERIARTITSINERMUT INUUSSUTISSARSIORTUT TOQQAMMAVIAT
  - b. ANGORUSUTAT
  - c. APORFIIT UNAMMILLERNARTULLU
7. PISORTAT INGERLATSINERAT
8. BRANCHE AALLAAVIGALUGIT PIUJUAANNARTITSINEQ AALLAAVIGALUGU
INGERLATSINEQ
9. SULISITSISUNUT NAATSORSUUTIGINEQARTUT

1. NAALISAANEQ

FN Nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaani piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut ineriartortitsinermut ilisimasaqarneq killilimmik inissisimasinnaagaluartoq aammalu suliffeqarfiit ikitsuinnaat suliarigaluaarat, taamaattoq suliffeqarfiit amerlanersaat ulluinnarni ingerlatsinerminni avatangiisinut mingutsitsinninnissaq aammalu isumaginninnermut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq atugaralugit ersarissarpaat.

Sullivimmi iluarisimaarinninneq aammalu piginnaasatigut ineriartortitsineq suliffeqarfinnut amerlanernut sammisaq pingaarutiliuvoq, ilaatigut sulisorisat eqqortunik aammalu unammilleqatigiinneq peqqutaasinnaalluni. Avatangiisinut aammalu silaannaap pissusaanut atatillugu suliffeqarfiit sisamararterutaat nukissiuuteqarnermut atuinerminni aammalu CO2-aniatitsinermut annikillisaanissamik suliaqarlutik nalunaarsorsimavaat. Affai missiliorlugit avatangiisimut eqqakkanik akuutissanillu ulorianaatilinnik mingutsitsinerminni annikillisaanissartik immikkut isiginiarpaat. Suliffeqarfiit pingajorarterutaat pissaanermik atonerluisoqarneranik aammalu aningaasatigut peqquserluttoqarneranik, ilaatigut suliariumannittussarsiortoqarnerani kammalaatersornerit misigisaqarfigisimavaat.

Suliffeqarfiit amerlanersaat niuerfimmiiit piumasaqaasersuinerit aammalu unammilleqatigiinneq eqqarsaatigalugu piujuaannartitsisumik aallaaveqartumik ingerlatsineq nalilersuutitut atorniarneqarnera tunngavigalugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissartik pingaartitaralugu suliniarusupput. Tamatuma avataasigut amerlanersaat inuiaqatigiit eqqarsaatigalugit malunnaatilimmik aammalu pitsaasumik kinguneqartitsinissaq kissaatigalugulu anguniagaqarfiginiarpaat.

Suliffeqarfiilli amerlanersaat sammisamut naammaginarsinnaasumik nikeriaateqartutut misiginngillat. Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminnut sulinertik pimoorusamik aammalu ataqatigiissakkamik ingerlasutut misiginngilaat, aammalu sulinertik uuttortaasersornagu. Suliffeqarfiit quliuppata ataaseq kisimi piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut allattorsimaffissaminik suliaqarnikuusimasarpoq.

Suliap kivinneqarnissaanut piginnaasat inuttassaqartitsinissarlu amigaatigineqarnera pingaarnertut peqqutaavoq. Arlallit suliffeqarfimmuut atatillugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaq qanoq paasineqassanersoq pisariaqartippaat, qanorlu ataasiakkaatut tigussaasumik iliuuseqarfigineqassanersoq pisariaqartippaat. Suliffeqarfiit ilaasa sulisui CSR Greenland aqutigalugu pikkorissarnernik ingerlataqarnikuupput, taamaattorli ilisimasariligaq aammalu suliniutinik ingerlatsinissamut inuttassanik amigaateqarlutik. Naggataatigullu suliffeqarfiit eqimattaq mikisoq soorlu EU-nalunaarsuisarnerannut piumasaqaatinut, nalunaaqutsigaanissamut assigisaanillu immikkut ilisimasassanik pisariaqartitsipput.

Misissuinerup suliffeqarfiit branche aallaavigalugit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminnut suleriaasaat unammillernartitaanillu ersarissaanissaq anguniarpaa, takutippaalu pimoorusinissamut, ilisimasassanut unammillernartunullu assigiinngiiaartumik inissisimasartoq. Taamaattorli, immaqa tupaallannangikkaluartumik, suliffeqarfiit anginerit mikinerillu sammisanut paasinninnerat suliniarnerallu unammillernartoqartinneruaat, tamannalu inuiaqatigiit nNuuk avataani avinngarusimanerusumiittunut atuunnerulluni.

Oqartussanit, politikerinit aammalu inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminnut sulieruseqarnerat aammalu unammillernartoqartitsinerat uumissuaatigineqarpoq. Politikikkut ingerlatsinermi eqqarsartariaaseq allannagnissaa tamanit ujjartorneqarpoq, suliffeqarfiillu isumaqarlutik kommuunit namminersornerullutillu oqartussat akisussaaffimmik annertuumik paarisasaqartut tamannalu sumiginartaraat. Misissuinerup nunatsinni

pijuuaannartitsisumik aallaaveqartumik ingerlatsinerup siuarsarnissaanut inuussutissarsiornerup pisortaqarfinnut suleqateqarnera pitsaasumik ingerlanissaa avaqqunneqarsinnaanngitsoq ersareqqinnaartumik naqissuserpaa, aammalu Kalaallit Nunaanni pijuuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup ineriartortinnissaanut “periusissiaq pingaarneq” ujartorpaat, inuussutissarsiornerup kattuffii aammalu suliffeqarfiutaaniit qanimut suleqateqarnikkut sananeqartussamik.

Naggataatigullu aamma inuiaqatigiinni pijuuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup siuarsarnissaanut suliffeqarfiit anguniagaqarnissaanut Sulisitsisut pingaarutilimmik inissisimaffeqarnerat misissuinerup takutippaa. Suliffeqarfiit Sulisitsisut kommuuninut, namminersorlutik oqartussanut aammalu inuussutissarsiornerup ataatsimoorussaqluni pijuuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut ineriartortitsinermut pituttorsimasumik suleqatigiittoqalernissaanut alloriartitsinissaa ersarissarpaa.

2. AALLARNIUT

Inuiaqatigiinni akisussaaqataaneq ukiuni arlalippassuarni Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermi tunngaviit pissusissamisoortut ilaginikuuat, sponsoritut aningaasaliinikkut, sammisaqartitsinikkut, avatangiiseq pillugu suliniuteqarnikkut aammalu CO2-mik aniatitsinerup millisarnissaanut suliniuteqarnikkut tamanna ersarissarneqartarluni.

Taamaattorli ukiorpaalunni CSR nammineq kajumissutsimik sulinikkut aammalu inuussutissarsiornerup naliginnaasumik tunaartaanit kivinneqartarsimasoq maanna ukiuni makkunani piumasaqaatitut aammalu suliffeqarfiit sammisaqartitsinikkut aammalu avatangiisimut mingutsitsinnginnissamut suliniuteqarnermikkut naatsorsuuteqarfigineqarnermikkut sukaterneqaleraluttuinnarput, ingammik nunarsuatta inissisimaffimmikkut unammillernartuisa ernumanartuunerisa aammalu ersarissuunerisa malitsigisaanik.

“Over the next 15 years, like it or not, sustainability will become as big and disruptive in every sector as digital technologies have become over the past 15.”

THE SUSTAINABLE BUSINESS COMMISSION (2017)

Tamanna EU inuussutissarsiornermut annertuumik killilersuusiornermigut alloriarfigaa, nunarsuup sinnerani niuerfinni malitseqartitsisumik malunnaateqartitsilluni. Naak Kalaallit Nunaat EU-mut ilaasortaanngikkaluarluni, Kalaallit Nunaat avataaneersunit niueqateqarpoq, pisisarfeqarpoq, aningaasaliisartoqarpoq aammalu suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarluni, taamaasillunilu ukiuni aggersuni suliffeqarfiit nunatsinneersut matumani ineriartornermut malunniuteqassasoq naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Ineriartornerup pitsaanerusermut saatsikkiartornissaanut inuussutissarsiornerup pingaarutilimmik inissisimaffeqarnerata paasinniffigineqaleraluttuarnerata kinguneraa, suliffeqarfinnut aamma naatsorsuuteqarnerup annertusiartornera. Tamann soorlu atuisunit, sulisorisanit, B2B-pisisartunit aammalu aningaasaliisartunit atuuppoq. Naatsorsuutit taakku suliffeqarfiit sammisamut paasinninnerunissamut, sulisorisaminut piginnaanngorsaanaannut aammalu suleriaatsinik nutaanik, suliffeqarfiup ingerlanneqarnerani pijuuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut atuutilersitsinikkut, alloriartitsippit piumasaqaasersuillutillu.

Tamanna pijuuaannartitsinermik aallaaveqartumik ingerlatsinissamut pilersaarusiukkamik suliaqarnissaq pisortat ingerlatsineranni aammalu suliffeqarfiit namminersorlutik ingerlanneqartuusunut aningaasatigut angusassaannut sunniuteqartussamik, aamma Kalaallit Nunaanni, uuttuutigineqalertussatut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaasilluni pijuuaannartitsinissamik aallaaveqartumik ingerlatsinissamut nammineq kajumissatsimik suliaqarnermik kisimik aallaaveqarunnaarluni kisiannili suliffeqarfimmi

aqutsinermi piumasaqaatitut, niuernerpalaartumik periutsinut aammalu suliffeqarfiup aningaasatigut angusasaanut attuumassuteqalertussaavoq.

Nunatta piujuaannartitsinissamik aallaaveqartumik ingerlatsinermut ineriartortitsiviginissaanut suliffeqarfiit periarfissanut unammillernartitsisut ilagaat inuiaqatigiit amerlassusaat, sulisorisinnaasat amerlassusaat, inuussutissarsiornerup aaqqissuussaanera, nunatta ilusaa aammalu inissisimaffia. Suliassamut oqinnerulersitsinngillat, taamaattorli suliffeqarfiit alloriarfigisariaqagaannut, piujuaannartitsinermik aallaaveqartumik ingerlatsinissamut tunngaveqarnissamut nikeriarnissaq allanngornavianngilaq.

Apeqquut unaalissaaq, piujuaannartitsinermik aallaaveqartumik ingerlatsinissaq suliffeqarfimmut ullumikkut qanoq initutigissava, aammalu naatsorsuutigineqartunut qanoq nukissaqartigalutillu anguniagaqarusutsigissappat, taamatuttaarlu piujuaannartitsinissamik aallaaveqartumik ingerlatsinissamut nikeriarnermut aporfiit suut naapinniarppaat.

Misissuinerup matuma tamakku akissuteqarfiginiarpai.

3. MISISSUINERUP SIUNERTAA

Misissuinerup siunertaraa Sulisitsisuni ilaasortat akornanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut qanoq inissisimasoqarnera paasiniaavigissallugu. Oqaloqatiginnikkut kisitsisinillu suliffeqarfiit peqataasunit misissuisimanernit katersinerit aallaavigalugit, piujuaannartitsisumik aallaaveqarluni ingerlatsinerup qanoq paasisassaananerik, ilaatigut suliffeqarfiit anguniagaqarusussusaat, suliniutaat, pisariaqartitaat aammalu unammillernartut naapittagaat misissuinerup akissuteqarfiginiassavai, soorlu aammattaq inuussutissarsiornerup piujuaannartitsineq aallaavigalugu suliniuteqarniarnerannut misissuisimanerup pigussaasunik suliniutaasinnaasunik siunnersuuteqarfigisagaa.

Tamatuma avataasigut branche aallaavigalugit, suliffeqarfiit angissusaat aammalu piffimmi inissisimaneq aallaavigalugu inuussutissarsiornerup piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminnut peruserisaat assigiinngiiaarnerisa ilisimasaqarfiginerulersissavaa, taamatuttaarlu pisortat ingerlatsinerannit aammalu Sulisitsisut suliffeqarfiit anguniagaannut aammalu suliffeqarfiit siuariartornerannut unammillersinnaassusaannullu iluaqutaasinnaasunik suliniutinut qanoq ikorfartuisoqarsinnaananerik ilisimasassanik aqutissiuussissalluni.

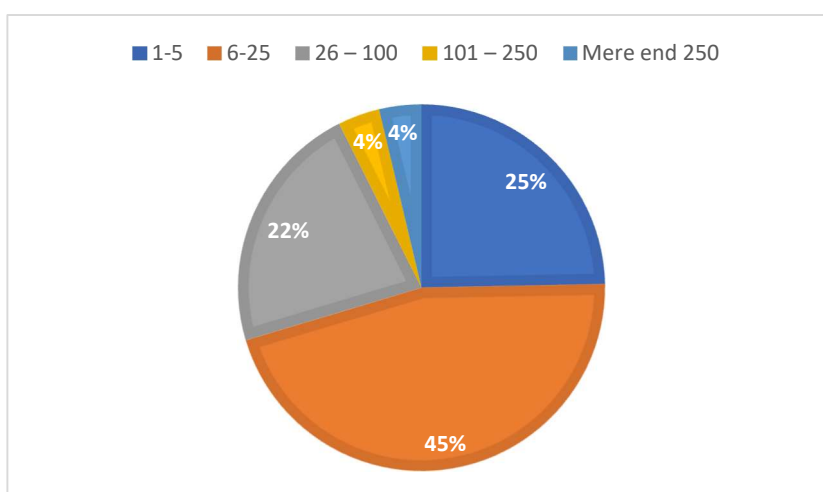
4. Periuseq

Peruserineqartumi suliffeqarfimmi aqutsinermik akisussaasunit, soorlu siulersuisuni ilaasortanit, pisortanit imaluunniit piginnittunit akissutigineqarsimasunit paasissutissat katersornissai pingaarnersiorneqarsimavoq. Paasissutissanik katersineq allornernik pingasunut immikkoortiterneqarluni naammassineqarsimavoq.

Eqimattat immikkut isiginiakkat

Branche assigiinngitsut aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut suleriesaat paasinialugit Sulisitsisut brancheni ataatsimiitsitaliai quliusut¹ apersorneratigut ingerlanneqarput, piffissami februar- april 2023. Eqimattat immikkut isiginiarneqartut branchekkuutaartuni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut paasinnineq, pisariaqartitsineq aammalu aprofiusinnaasunut ersarissaasussanik apeqqutinik ammasunik apersorneqarput. Apersuinerit taakku 1 – 1½ tiiminik sivilissuseqarput.

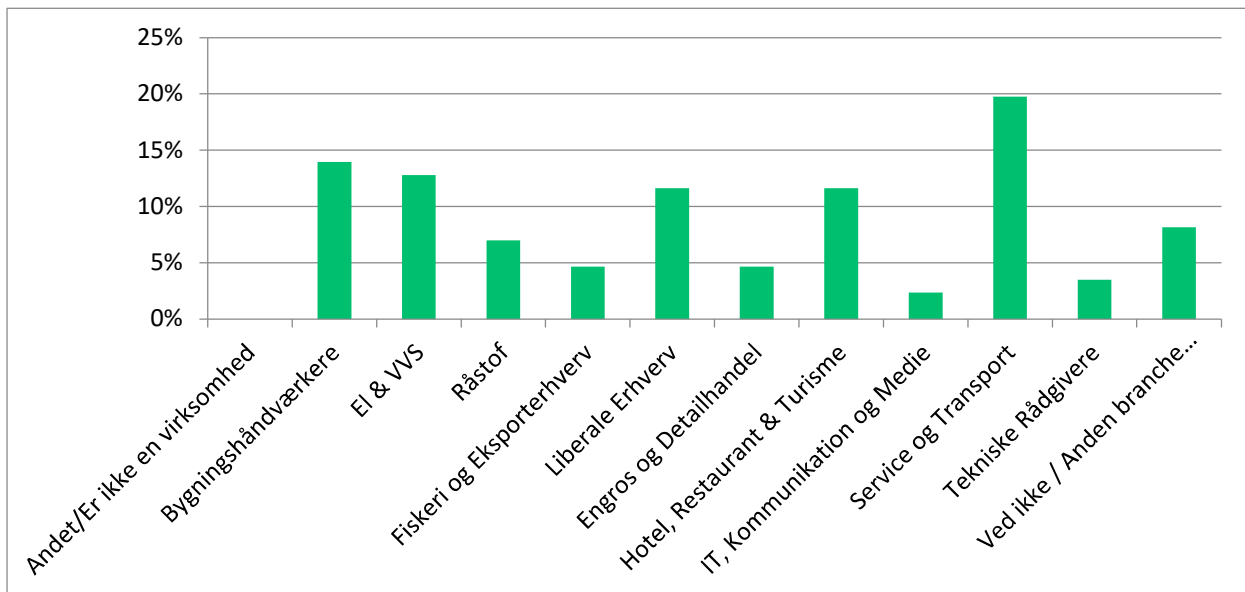
Sulisitsisut ilaasortaanut apeqqutit allattorsimaffimmiittut aallaavigalugit misissuineq.

Eqimattat immikkut isiginiarneqartut oqaatigisaat aallaavigalugit maj 2023-mi Sulisitsisut ilaasortai 350 missaaniusut, SurveyMonkey aqutugalugu, apeqqutit allattorsimaffimmiittut aallaavigalugit misissuisoqarpoq. Apeqqutit 18-iusut taakku Kalaallisut Danskisullu suliarineqarsimapput.

Assersuut 1: Akissuteqarsimasut suliffeqarfimmi sulisorisat amerlassusaannut agguataarsimasut

¹ Sulisitsisut brancheni ataatsimiitsitaliai [uani](#) takukkit

Misissuinermit paasissutissat aallaavigineqartuupput akissuteqarsimasut 86-it, assersuut 1-mi angissutsimigut agguataarneqarsimasut. Akissuteqarsimasuni 86-iusuni 78-it qaffasinnerpaamik aqutsisuupput imaluunniit siulersuisunut ilaasortaallutik, taavalu arfineq marluk immikkoortumi aqutsisuullutik ataaserlu atorfiliulluni.

Akissuteqarsimasut kommuunit tallimaasut aallartitaqarfigaat, 50-it Sermersuumi, 14-it Qeqqatamiit, arfineq sisamat Kujallermiit aammalu Avannaatamiit taamatuttaarlu pingasut Qeqertalimmiit.

Assersuut 2: Akissuteqarsimasut branchekkuutaarlugit agguataarsimasut

Oqaloqatigiinnikkut apersuinerit

Misissuinermut annertunerusumik immersuinissaq qulakkearniarlugu piffissami 15. Juni – 15. Oktober 2023 oqaloqatigiinnikkut apersuinerit 1 tiimimik sivissuseqartut suliffeqarfiit 15-nit aqutsisui imaluunniit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermi akisussaasunut ingerlanneqarput². Suliffeqarfiit toqqartorneqarnerini brancheni, angissutsini illoqarfinniillu assigiinngitsuniit niuernerimik ingerlatsisut tunngavissatut aallerfigineqarnissai immikkut anguniagaasimavoq. Oqaloqatigiinnikkut apersuinerit taakku eqimattat immikkut isiginiarneqartunit aammalu allattorsimaffik aallaavigalugu apersuinerit akissutigineqarsimasut tunngavigalugit ingerlanneqarput aammalu apersuinissamut sinaakkutit piareersareersimasut aallaavigalugit ingerlanneqarluni.

Ataatsimut isigalugu suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut sulinerisa, taamatuttaarlu avatangiisimut mingutsitsinnginnissamut ikaarsaariarnermi periarfissaat, aporfigisartagaat paasinissaannut misissuineq tunngavissatsiallattut nalilerneqarsinnaavoq.

² Suliffeqarfinnut inuillu apersorneqartunut allattorsimaffittut ilanngussaak takujuk.

5. KALAALLIT NUNAANNI INUUSSUTISSARSIORNEQ NUNAT TAMALAAK AKORNANNIIT SINAACKUSIGAQ

Inuussutissarsiornermiit inuiaqatigiinnut akisussaaqataaneq nunat tamalaat akornanni ukiuni kingullerni nikeriarfigineqarujussuarpoq, Kalaallit Nunaat suliffeqarfiillu nunatsinneersut nunarsuup sinnerani aningaasarsiorfinnut akuunermigut ineriartorneq tamanna aamma sunnertiffigisimavaat. CSR (Corporate Social Responsibility) aammalu nammineq kajumissutsimik sulinerup ukiorpaalunni suliffeqarfiit inuiaqatigiinnut akisussaaqataanerani amlunnartitsisoqartarnikuunera maanna ukiuni makkunani nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutiniit aammalu killilersuutiniit ingiarneqalersimavoq, niuernerup atugassarititaatigut inuussutissarsiorneq sukkasuumik allanngoriartorfigisaanik, amerlasuutigullu “license to operate” tunngavissatut aallaavigineqaleriartuinnavilluni.

Nunat tamalaat akornanni sinaakkusiunneqartuni allannguutit annersaat tullernguuttumi naatsukullammik sammeneqassapput, piffissaq naatsumi takinermilu Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut sunniuteqartussat:

a) Parisimi Isumaqatigiissut

Parisimi Isumaqatigiissut 2015-mi COP21 ingerlanneqarnerani akuerineqartoq, nunarsuup silaannaata

“Parisimi isumaqatigiissut politikarinerit uisitsinissaa neriuutiginiarpoq, sammisamut ammanerusumik ingerlatsisoqalerniassaaq. Parisimut isumaqatigiissummut ilannguteriarluni kusassaanerinnarmut pisoqarnissaa ernumassutigineqarsinnaavoq”.

Inuussutissarsiornerit Liberaliusut brancheni

kissatsikkiartorneranut annikillisaasussatut tunaartaqarpoq tunisassiornerup piffissaata annertussuserisimasaanut sanilliullugu “sapinngisamik” 2 gradit Celsius ataallugu inissisimalersussatut, immikkut anguniagaralugu 1,5 gradit Celsius ataallugu inissisimatilernissaa. Nunat isumaqatigiissummut peqataasut nunaminni silaannarmut gas-i aniatitaq annikillisaanissaanut aammalu siuariartuutiminnik

nalunaarsuinissaminnut anguniakkanut pituttornissaminnut pisussaaffilissallutik.

Parisimi isumaqatigiissut nunat tamalaat akornanni silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut akiuiniarnissamut aammalu avatangiiseq eriaginissaanut pingaarutilimmik sinaakkusiivoq. Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuuteqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik (2022)³ misissuititsisimaneranni inuussutissarsiornermiit Parisimi Isumaqatigiissut annertuumik isumaqatigineqarnera erserpoq, taamaattumillu Inatsisartut november 2023-mi Kalaallit Nunaata sammisamut ingalassimanissaanut atorunnaarsitsinerannut inuussutissarsiornermiit ataatsimut isigalugu tigulluarneqarpoq. **EU-miit Green Deal**

EU-miit Green Deal periusissiaq annertungaatsiartuuvoq politikikkut suliniuterpassualik, 2025 angutinnagu EU-mi silaannaap pissusaanut sunniuteqanngitsuuneq aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu aningaasaqarnikkut ingerlatsinissaq anguniagaallutik.

Silaannarmut gas-nik aniatitsinerup annikinnerulernissaanik, qorsuusumik nukissiuuteqalernissaaq, angallassineq minguitsoq, aningaasaqarneq kaajallaasitaq taamatuttaarlu uumasoaqatigiiaat assigiinngissusaanik piujuaannartitsinissamik imaqarluni. EU piumasaqaatai ingerlatsinerit aaliangersimasunut killilersuutitaqarpoq aammalu takissutsitigut killilersuuteqarluni, piffinni silaannaap pissusaata allanngoriartorneranit sunniuteqarfiusuni soorlu suliffeqarfiit uumasoaqatigiiaat assigiinngissusaannut sunniuteqarfigisaannut.

³ Parisimi isumaqatigiissummi nunap immikkoortuanut nangaassuteqarnermik atorunnaarsitsinissaaq pillugu misissuititsineq (https://naalakkersuisut.gl/Hoeringer/2023/02/0602_parisaftale?sc_lang=kl-GL)

EU Green Deal-iata Kalaallit Nunaat aamma sunniuteqarfigaa, taamaattorli qanoq annertutigissanera nunap politikeriiniit aaliangersaanernit aallaaveqassalluni aammalu EU-mut periusitsigut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutigut aallaaveqassallutik. Soorlu ilaatigut uku pineqarput:

1. **Avatangiiseq pillugu suliniutissat:** Nunat tamalaat akornanni issittoq illersornissaata pingaarutaa ilisimaneqarnerulernissaanut aammalu Kalaallit Nunaata tungaanniit avatangiiseq eriaginissaanut suliniutissaanut ikorfartorneqarnissaa.
2. **Niuerneq aningaasaliinerlu:** suliffeqarfiit nunatsinneersut EU-p piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut siunertaanut malinnittut niuernerulernissamut nunallu avataaniit aningaasaliisussarsionnissamut pitsaaqutinik pissarsisinnaanissaat.
3. **Avatangiisimut illersuineq:** EU-p avatangiisimut eriaginninnissamut maleruagassai siunertaalu nunatsinni tunisassiorfinnut nunallu pissarititaanut atorluannissamut sunniuteqarsinnaapput, niuerneq suleqatigiinnissamullu isumaqatigiissuteqarnerlu attatiinnarniaraanni tulluarsarnermik aammalu EU maleruagassaanut malinninnissamut piumasaqaasersuuteqarsinnaallutik.
4. **Ilisimatusarneq nutaaliernerlu:** Ataavartumik nukissiuuteqarnermut atatillugu EU suliniutinut aningaasaliissutaanut suliffeqarfiit nunatsinneersut periarfissaat.
5. **Takornariaqarneq:** Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut immikkut isiginiarnerulerneq Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu takornariaqarnermut orniginarsaataasinnaavoq, aningaasaqarnikkut siuariartitsisinnaasoq.

b) Taksonomiforordningen

EU-p Green Deal-iani suliniutit ilagaat taksonomiforordning, qaqugukkut aningaasatigut ingerlatsineq piujuaannartitsinermik aallaaveqartarnersoq ersarissumik uuttuutilersuisusaaq. Aningaasaliisartut aammalu aningaasaateqarfiit EU iluani ingerlatsisuusut aningaasaliinertik ilumut piujuaannartitsisumik aallaaveqartumik ingerlatsinissamut uuttuutinut naammassinninnersut nalilersorlugillu nalunaarsussavaat. Aningaasat qorsuunerusunut aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinernut nuukkiartuaarnissaat siunertarineqarpoq aammalu 2025-mut silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut sunniuteqannginnissamut anguniakkamut taputartuissalluni.

EU taksonomiforordning-ia suliffeqarfiit nunatsinneersut imaluunniit suliniutit soorlu attaveqatigiinnermut sanaartornermut siuarsaanermullu europamiunut aningaasaliisussanik aningaasaateqarfinnulluunniit aningaasassarsionnerannut Kalaallit Nunaanni aningaasaliinernut sunniuteqaatigaa.

Suliniutinut taamak ittunut suliffeqarfiit ingerlatsinerminni suliniuteqarnerminnillu nalimmassaanissartik eqqarsaatersuutigisariaqarfaat, piujuaannartitsinissaaq aallaavigalugu ingerlatsinissamut uuttuutit naammassiniassallugit, taksonomiforordning aallaavigalugu inissineqarsimasut. Ilutigisaanik avatangiisinut tunngasut nunatsinnilu isumaginninnikkut sunniutissat siuarsaavigneqarsinnaapput.

c) Corporate Sustainability Reporting Directive

1. Januar 2024 aallarnerfigalugu Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) taaneqartartoq atuutilerpoq. Aqutsisut nalunaarsueriaatsit aaliangersimasut 130 saqqummiuppaat aammalu suliffeqarfiit europameersut inuiaqatigiinni akisussaqaataanertik qanoq nalunaarsuissanerannik alloriarfeqangaatsiarluni.

Aqutsisut suliffeqarfiit ammasumik aammalu suliffeqarfiit minnerunngitsumik aningaasaateqarfiit, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerannut suliniutaat, sanilliuissinnaajumallugit siunertalimmik atuutilersinneqarput. Taamaattumik CSRD aammalu Taksonomiforordning assigiissuteqarput. Nalunaarsuineq allattorsimaffimmik ilaqassaaq, suliffeqarfiit ukiumoortumik nalunaarutaanni ilaasussaq, soorlu aningaasatigut kisitsisilersuutit allat assigalugit. Nalunaarsuinissamut piumasaqaatit taamaattumik allanngoriaateqangaatsiarput, aningaasatigut nalunaarsuineq pineqartillugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermiit nalunaarsuineq ilanngunneqartalernerasingut.

Piumasaqaatit nutaat taakku suliffeqarfiit anginerit nunatsinneersunut toqqaannartumik sunniuteqarput, toqqaannangikkaluamillu nunarsuup sinnerani suliffeqarfiit minnernut aamma sunniuteqaraluttuinnassapput, suliffeqarfiit angisuut ingerlatsinerminni suleriaatsit tamarmik nalunaarsorneqartussaataammata, nunatsinneersut niueqatit aammalu pisisartut ilanngullugit.

Tamanna isumaqarpoq suliffeqarfiit nunatsinneersut mikinerit suliffeqarfiit angisuut EU-meersunik suleqateqartut aamma uuttuutilersorneqarsinnaasunik piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut nalunaarsuisalissammata, taamatuttaarlu suliffeqarfiit nunatsinneersut suliffeqarfiit imaluunniit aningaasaateqarfiit EU-meersunit suleqateqarniarunik imaluunniit aningaasaliinernik soqutiginarsaaniarunik nalunaarsueriaatsinut piumasaqaatit naammassisariaqassagaat.

e) Due Diligence

EU Due Diligence-piumasaqaataa aamma EU Green Deal-iani ilaavoq aammalu suliffeqarfiit nunarsuup sinnerani niuerfimminni inuit pisinnaatitaaffiinik takunnissinnaanissaanut, siuarsaanissaannut aammalu atuutsinneqannginnerannut ernumassuteqarunik aaqqiisinnaanissaannut pisussaaffilerlugit nukittorsarnissaannut inatsi piulersussamut atassuserneqaaqqavoq. Piumasaqaatit taakku inuussutissarsiornermi piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq aammalu akisussaassuseqarneq siuarsarniarlugit siunertaqarput.

Suliffeqarfiit nunatsinneersut europamiuneersunik pisisartoqarlutilluunniit niueqateqartut aamma sunnerneqarsinnaapput. Suliffeqarfiimmi nunatsinneersut EU-mut niueqateqartuusut unammilleqatigiinnermi inissisimalluarniarunik aammalu europamiunut soqutiginartuinnarniarunik inatsimmut naleqqussartuunissaat pisariaqassaaq.

6. INERNILIUSSAT

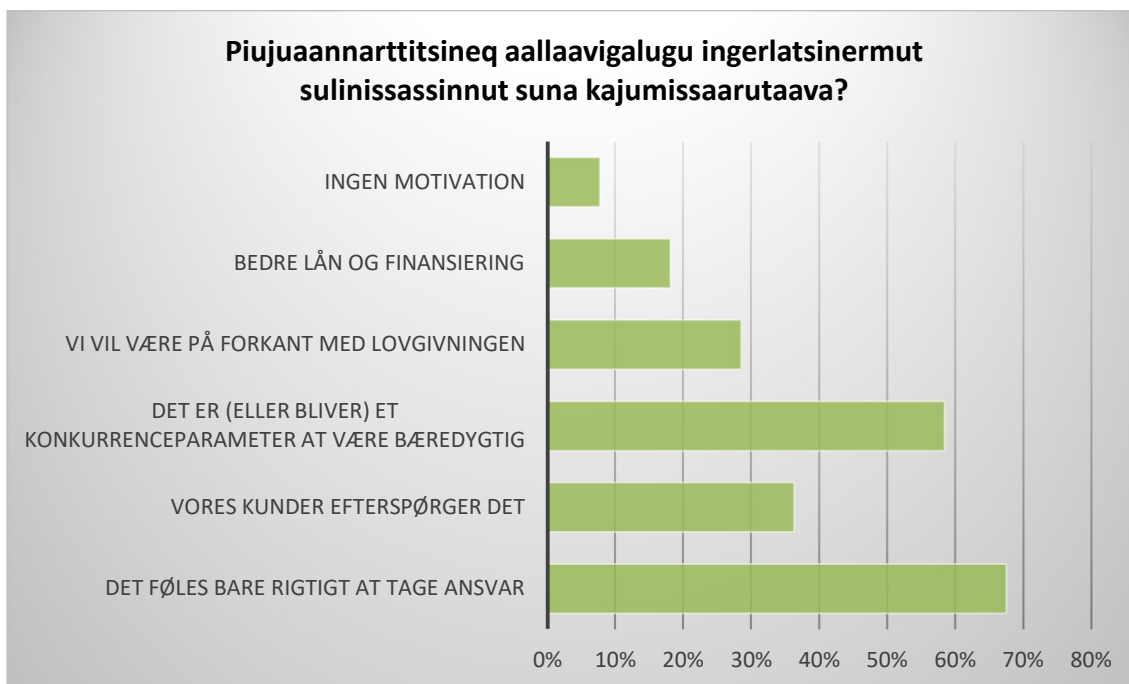
Ataani allattorsimaffitigut apersuisimanerniit inernerineqarsimasut ataatsimoortinneri takuneqarsinnaapput, sammisanut pingaarnernut pingasunut eqimattakkaarlugit sapinngisamik ersarissaaniartussat:

- Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut inuussutissarsiornerup nikeriarnermi tunngaviat
- Inuussutissarsiornerup suliniutinut maannakkumut killiffii
- Inuussutissarsiornerup piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut nikeriarnermi aporfisaaq

6.1 PIUJUAANNARTITSINEQ AALLAAVIGALUGU INGERLATSINISSAMUT NIKERIARNERMI INUUSSUTISSARSIORTUT TUNNGAVIAT

Allattorsimaffiit aallaavigalugit apersuinermit akissuteqarsimasut affai FN nunarsuaq tamakkerlugu anguniagai ilisimangilaat immaqaluunniit annikitsuinnarmik ilisimavaat, kiisalu Nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat “annertuumik” suliaqartuusut taamaallaat 12%-iullutik. Nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkanut ilisimaarinnineq annikkaluartoq suliffeqarfiit amerlanersaat ilutigisaanik ulluinnarni ingerlatsinerminni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq pingaartitalunikkeq ersarissaatigaat, aammalu qaffasinnerpaamik aqutsisut affaasa sinneri suliniutinut toqqaannartumik peqataallutik. Akissuteqarsimasuni kisimi 10%-ii piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut suliniuteqaratik nalunaarsuisimapput.

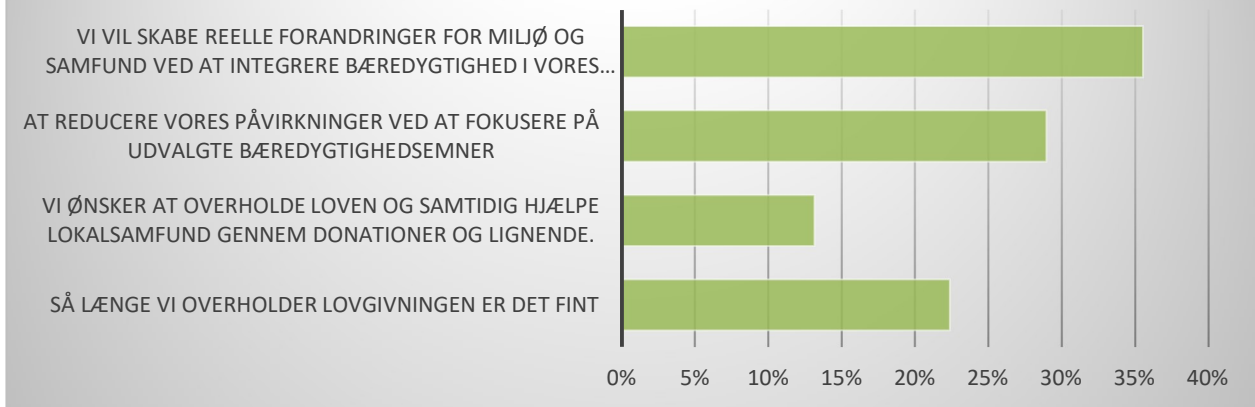
Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut sulineq kajumissuseqarfiginissaanut allanngortoqarpoq, kisiannili niuernermi piumasqaatinut atuuttut annertuumik sunniuteqartut ersarippoq, ilaatigut pisisartut ugartormassuk imaluunniit Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq unammilleqatigiinnermut uuttuutinngornissaa naatsorsuutigineqarami.

Assersuut 3: Niuernermi piumasqaat, unammilleqatigiinneq aammalu inatsisissatut ilimagisat kajumissaarutinut annerpaapput. Akissuteqaateqarsimasut pingasut angullugit akissuteqarsimapput.

Ilutigisaanik suliffeqarfiit amerlanerussuteqartut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ingerlatsinerminnut ilaatippaat aammalu suliffeqarfiup pitsaanngitsumik sunniutai annikillisarlugit avatangiiseq aammalu inuiaqatigiit pillugit allanngueqataanissamut kissaateqartuupput. Taamaattorli suliffeqarfiit pingajorarterutaat inatsimmik malinninnissamut aammalu piffimmi inuiaqatigiit ikiornissaannut sponsoriinerit ilaalu ilanngullugit kisimik naammagivaat.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut sulinissassinut suna anguniagaraasiuk?

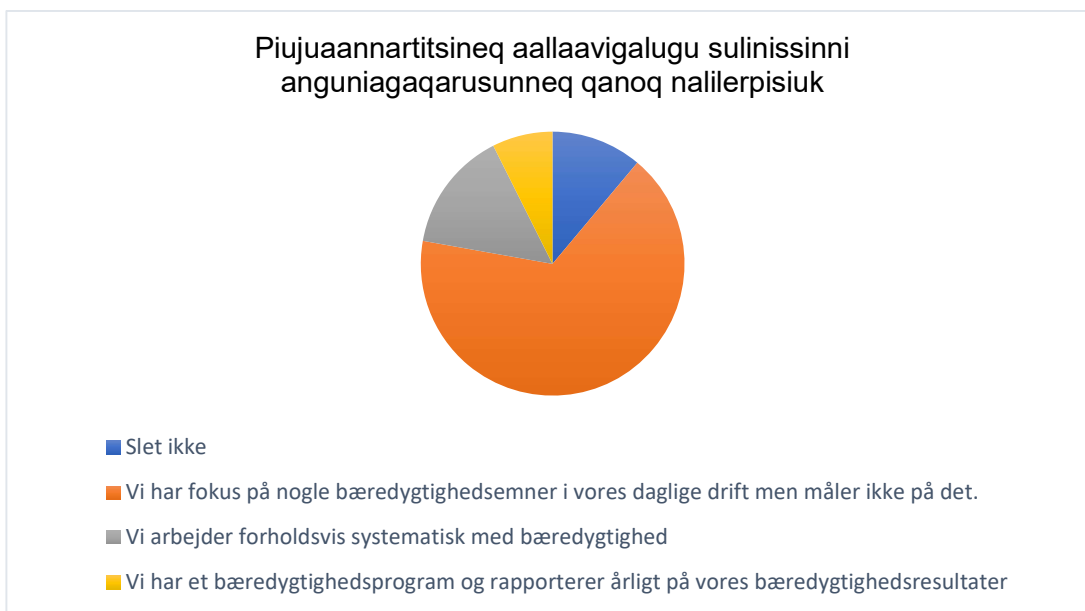

Assersuut 4: Suliffeqarfiit amerlanerussuteqarluartut nikeriarnissamut pingaartitsivipput aammalu pitsaanngitsumik sunniuteqarnerminnik annikillisaaniarlutik anguniagaqarput.

Naak piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ilisimaarilluarneqartoq takussutissaqaraluartoq, taamaattorli suliniutinut ikaarsaariarneq immikkut isiginiarneqarnera aammalu aqqissuussaanaera amigartoq maluginiarneqarluarsinnaavoq. Assersuut 5 takutippaa, suliffeqarfiit pingasuugaangata marluk ingerlatsinerminni uuttuuteqanngitsut taamaattumillu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminut suleriarnertik imaluunniit pitsaassusaanik nalilersuisinnaanatik. Taamaallaat akissuteqarsimasuni 86-ni kisimik arfinillit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut pilersaarusionerq suliaqarfigisimallugu aammalu suleriarnermut nalunaarsuisimanertik akissuteqaatigaat.

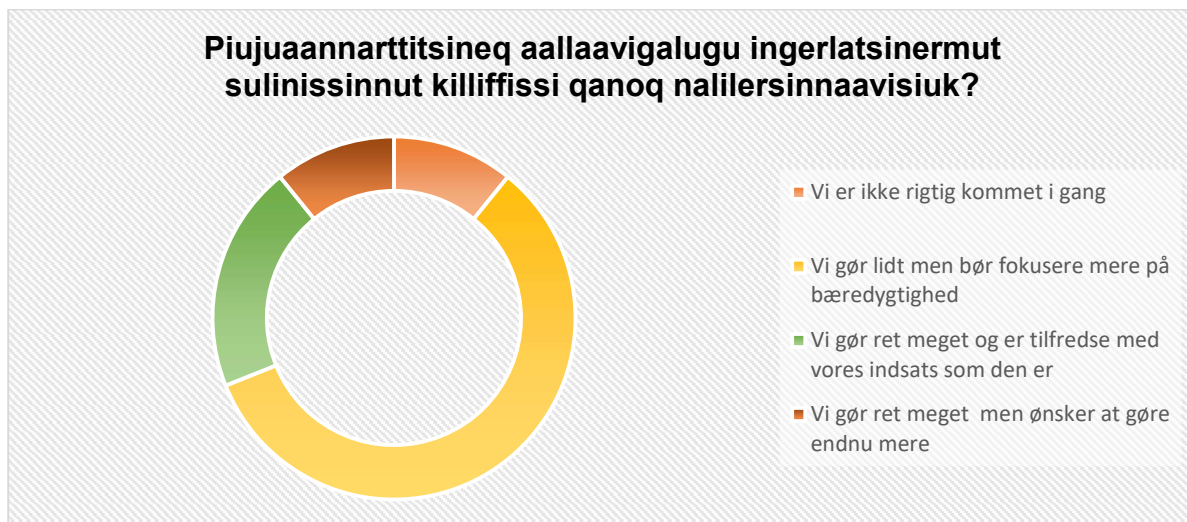
Eqimattaq immikkut isiginiakkat aammalu oqaloqatigiinnikkut apersukkat inernerit taakku tunngavilersorpaat, imaammammi oqaloqatigineqarlutik apersoneqarsimasut suliniutit assigiinngitsut uppersarmassuk, ikinnerungaartullu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq anguniagaqarfigisimanagu imaluunniit pilersaarusionsimanagu.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu sulinissinni anguniagaqarusunneq qanoq nalilerpisiuk

Assersuut 5: Suliffeqarfiit amerlanersaat piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq immikkut isiginiarpaat, ikitsuinnaalli aaqqissuussaaasumik suliaralugu.

Taamaasilluni ersarissarneqarpoq suliffeqarfiit maannakkorpiaq aammalu siunissami í niuernikkut piumasaaqaataasutut inissisimasunut isumaat aammalu suliniutiminnik nalunaarsuinissaminnut aammalu avammut nuimanissaminnut periarfissatsialaat ataqatigiinngitsumik inissisimaffigigaat. Tamanna suliffeqarfiit imminneq suliaininnik naliliisinnegarmata uppersararneqarpoq, suliffeqarfiit quliugaangata arfineq pingasut naammaginngitsumik taamaattumillu sammisamut anguniakkaminnik naammaginngitsumik naammassinnissimanerminnut inissisimallutik isumaqarfigimmasuk.

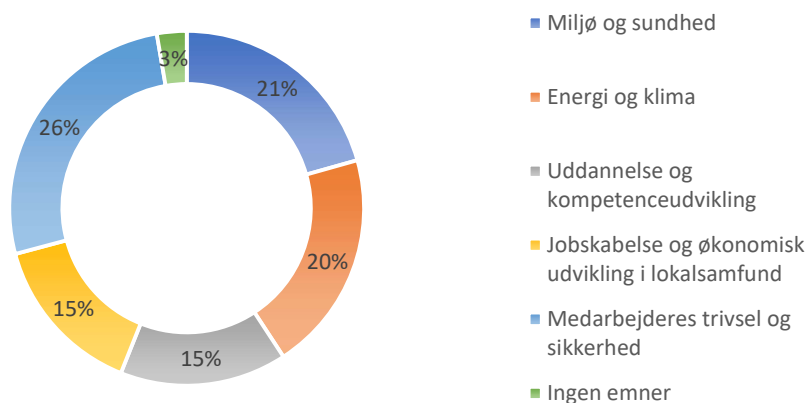
Assersuut 6: Suliffeqarfiit amerlanersaat anguniakkaminnut atatillugu naammassinnissimangillat.

6.2 SULIFFEQARFIIT MAANNAKKORPIAQ SULINIUTAAT

A. Piujaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut suliffeqarfiit siammasissumik immikkut isiginiagaqarput

Ataatsimut isigalugu oqaloqatigiinnikkut allattorsimaffitsigullu inernerit suliffeqarfiit amerlanersaat, mikisut angisuut, inuiaqatigiit akuuffigisaminnut akisussaaaffimmik tiguseqataaffiginissaanut ilisimaarinnittut ersersippaat. Isumaginninnikkut avatangiisinullu tunngasuni, toqqaannartumik sunniuteqarfigisartik, aammalu aningaasatigut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermi ineriartortitsineq, annikitsumik annertuumillu ingerlatsinerminni aamma tunngasuni.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermi isumaginninnermut sammisat, ilaatigut sulisorisat akornanni iluarisimaarinninneq aammalu piginnaasatigut qaffassaanerit suliffeqarfiit amerlanersaannut sammisat pingaaruteqartuusut misissuinerup takutippaa. Oqaloqateqarnikkut apersuinerit tamaqqinnaamik takutippaat atorfirmut tulluuttumik sulisussaqaarniarneq ataavartumik annertuumillu pisariaqartinneqangaatsiartooq. Ilutigisaanik sulisorisat pikkorissut noqqoruunneqarput taamaasillunilu sulilersitsiniaaneq sulisorisanillu paarinniinnarnissaq kissaatigineqarluni. Assersuut 7-mi soorlu ersertoq, avatangiiseq, nukissiuuteqarneq aammalu silaannaap pissusaa suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaminnut sulinerminni sammisatut pingaartutut inissisimatippaat.

Assersuut 7: Piujaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsiner mi sammisat pingaarnert agguataarneri. Akissuteqarsimasut pingasut angullugit toqqaanikuupput.

Avatangiisinut aammalu silaannaap pissusaanut tunngasut, taamatuttaarlu isumaginninnermut tunngasut suut suliffeqarfiit immikkut isiginiarneraat misissuiner mi paasinierneqarput, taamatuttaaq soorlu ileqqorissaarnissaq (Etik) aamma peqquserluttarneq misissuiner mi aamma ilanngunneqarsimasut.

Assersuutini 8-10, inernerit takutippaat immikkoortuni tamani sammisat assigiiaakannersumik agguataarneqarsimasut, taamaattorli inuussutissarsiornerup sammisat ataasiakkaat annerusumik pingaartinnerugaat:

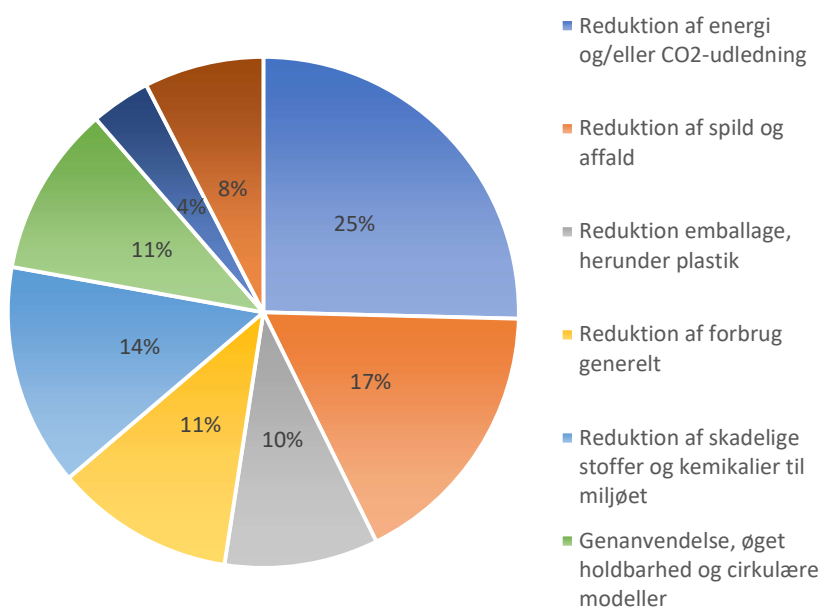
1. Avatangiiseq aammalu Silaannaap pissusaa

Avatangiiseq sammineqartillugu akissuteqarsimasuni sisamararterutaat nukissiuutit aammalu CO2-mik aniatitsinerup annikillisaarnissaat sammisatut suliniutigaat, sammisarlu taaneqarnerpaatut inissisimalluni, naak danskit suliffeqarfiutaasa taajuunneranut sanilliullugu appasinnerugaluartoq. Ataatsimut isigalugu inernerit takutippaat suliffeqarfiit quliugaangata sisamat atuinerminni annikillisaanermik suliaqarlutik, ilaatigut kuutsitsineq eqqaanerlu taamatuttaarlu poortuutissat, akuutissat imerpalasullu avatangiisimut ulorianartut annikillisarnerinut.

2. Isumaginninneq eqqarsaatigalugu piujaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq

Isumaginninneq eqqarsaatigalugu sulisorisat iluarisimaarinninnerat isumannaalisaanerlu 28%-nik taajorneqarsimalluni qullersaavoq, malitsigisaanik ilinniartitaaneq aammalu piginnaasanik qaffassaaneq 21%-nik taaneqarsimallutik. Kisitsisit taakku takutippaat suliffeqarfiit sulilersitsiniaanermut, paarinniinnarnissamut aammalu sulisorisanik ilinniartitseqqinnissamut immikkut pingaartitsisuusut. Tamanna pillugu tupaallannartuuvoq 8%-ii kisimik sullivimmi peqataatitsineq tamanillu inissaqartitsineq immikkut isiginiarsimammassuk.

3. Iteqqorissaarnissaq peqquserluttarnerlu

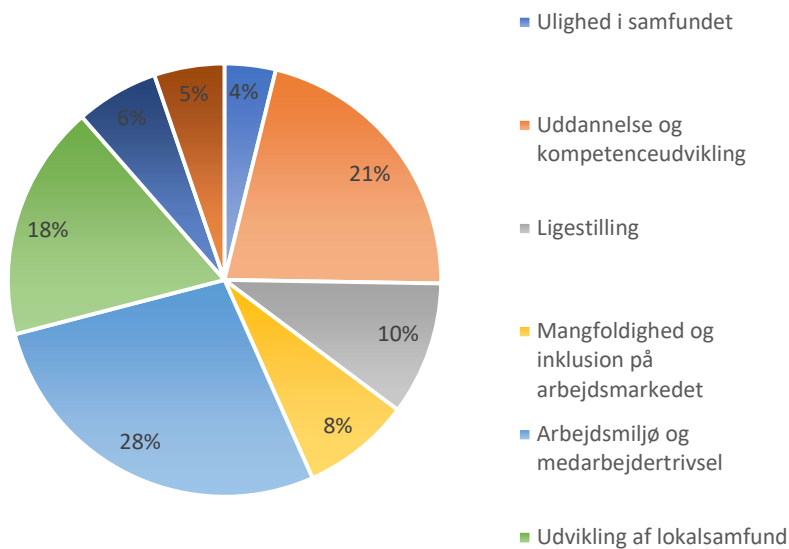

Iteqqorissaarnissaq peqquserluttarnerlu apeqquteqarfigineqarnerini tupaallannartorivaa, kisimik 3%-iisa sammisat immikkut isiginiassallugit toqqarsimamassuk. Tikkuartuineq, aningaasatigut peqquserlunneq aammalu pissaanermik atornerluineq assigiaartumik agguataarneqarsimapput. Suliffeqarfimmi pissaanermik atuinnermut tunngatillugu kammalaatersorneq toqqarneqarnerpaatut inissisimavoq,

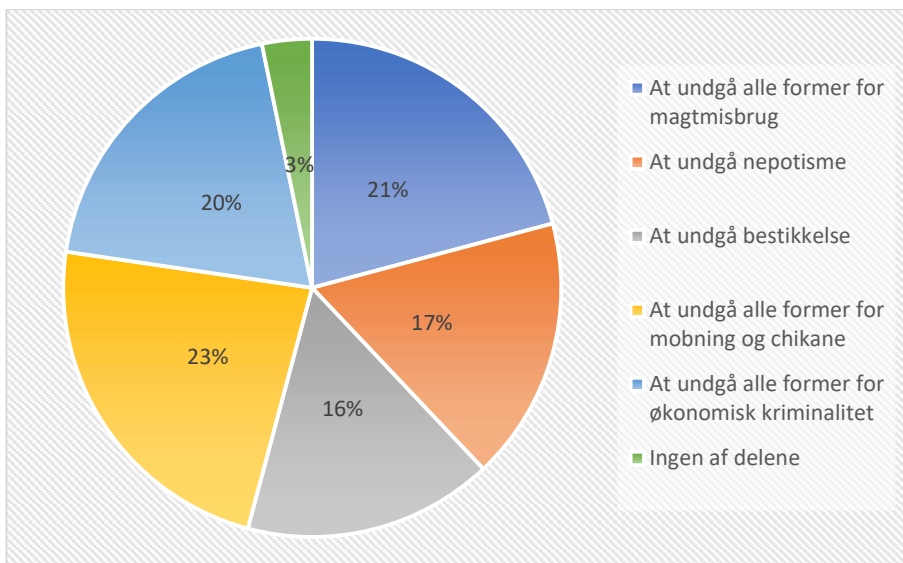
Assersuut 8: Avatangiiseq pillugu suliffeqarfiit suliniuteqarfigisaasa agguataarneri. Akissuteqarsimasut pingasut angullugit toqqaasimapput. Akissuteqarsimasut 81-it.

kisiannili maluginiarneqassaaq, suliffeqarfiit pingasuugaangata marluk pissaanermik atuisoqarneranik nalunaaruteqarsimangimmata. Suliffeqarfimmi pissaanermik atuiffiusimasut akornanni (akissuteqarsimasut 27-it) namminersorlutik inuussutissarsiuqartuni (Piniarfigineqartut, pisisartut il. II.) aammalu pisortat ingerlatsineranni (politikerit, pisortaqaarfiit, suliffeqarfiillu pisortat pigisaanni) assigiaamik agguataarneqartuni toqqartuisimapput.

Assersuut 9: Isumaginninnermut sammisat suliffeqarfiit suliniutigisaasa agguataarneri. Akissuteqarsimasut pingasut angullugit toqqaasimapput. Akissuteqartut 81-it.

Assersuut 10: Ileqqorissaarnissaq aammalu peqquserlunneq sammisatut suliffeqarfiit suliniutigisaasa agguataarneri. Akissuteqarsimasut pingasut angullugit toqqaasimapput. Akissuteqartut 76-it.

6.3 PIUJUAANNARTITSINEQ AALLAAVIGALUGU INGERLATSINERMUT NIKERIARNERMI APORFIGINEQARTARTUT

Suliffeqarfiit amerlanerit inuiaqatigiinni akisussaaffimmik tiguserunissamut ilisimaarinnineq anguniagaqarusussuserlu annertugaluarluni, pisariaqarsimavoq anguniakkat anguneqanngitsoorneranut aporfigineqarsimasutut peqquitasut qiviassallugit.

Immikkoortup una eqimattat immikkut isiginiarneqarsimasut aammalu oqaloqatigiinnikkut apersorneqarsimasut akissutigisimasaat tunngavigai.

“Suliffeqarfiit tamarmik peqataatinnissaat pisariaqarpoq, angisuut kisimik pinnagit. Taamaasiorniaraanni suliffeqarfiit mikisut katataannissaat ernumassutigineqarsinnaavoq, inuttassaqqannginneq peqqutigalugu malinnaasinnaannaikkunik. Ikiortariaaarpuaut.

A. Piginnaasarineqartut

Suliffeqarfinni aqutsisuusut apersorneqarsimasut inuiaqatigiinnut suliffeqarfimmullu naleqartumik pilersitsiniaraanni piujuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup pilersaarusiukkamik paasinissaa

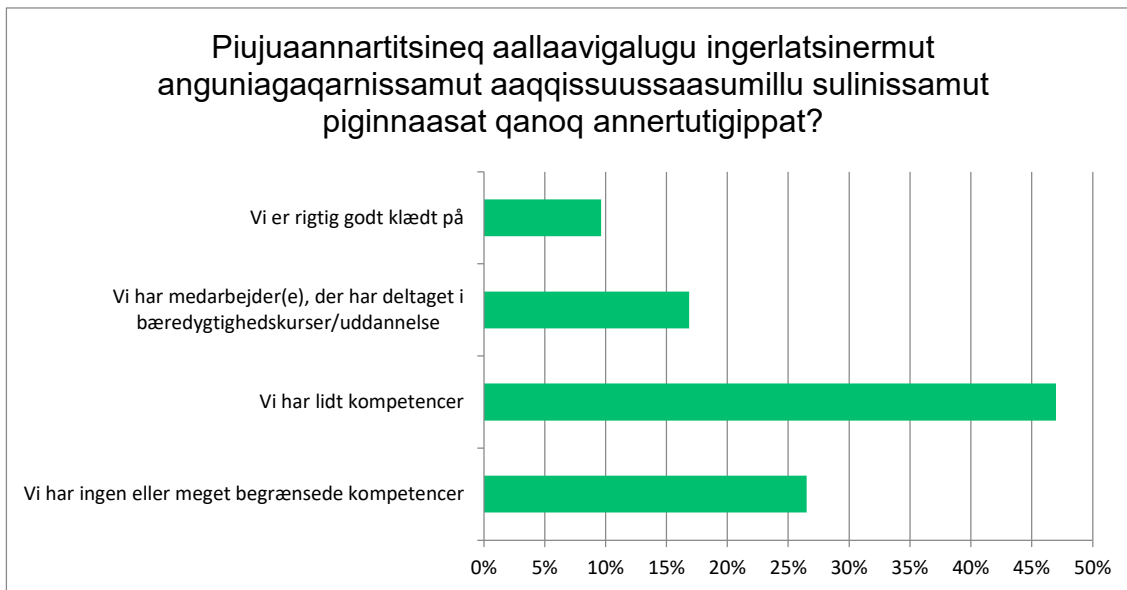
pingaaruteqartoq ilisimaarilluarpaat. Sarfalerisut aammalu ruujorilerisut brancheanniit aallartitaq oqaatigaa: “Annertuumik suliaqarpugut, kisianni aqqissuussaangilaq” aammalu “Pilersaarusiukkami suliarinissaanut ilisimaarinnilernissaq amigaatigaarput, sulinitsinniillu aningaasatigut pitsaasumik angusaqarsinnaajumalluta”.

Kisimik 9%-iisa suliap kivinnissaanut piginnaasanik peqarlutik misigisimasut inernerit takutippaat.

“Branchit piujuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut anguniagaat inuttarisinnaasat piginnaasallu pigineqanngitsut qaangerlugit inissikkajuttarpaat”.

Suliffeqarfiit sisamaagaangata pingasut nalunaarutigaat piginnaasanik peqaratik imaluunniit ikittuinnaasut aammalu ilutigisaanik amerlaqataat piujuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut sulinissamut inuttassanik “sulititsisaratik” imaluunniit “ikittuinnaat” sulisittarlugit.

Taamaattumik angunissaanut suliffeqarfiit angusaqarusussusaanut aammalu inuttassat piginnaasallu pisariaqartinneqartunik immikkoorsitsisarnerannut ataqatigiittoqanngilaq. Ilutigisaanik oqaloqatigiinnikkut apersuinerit takutippaat piginnaasat pisariaqartinneqartut qulakkeerneqannginneri annertuumik nassuerutigineqartoq.

Assersuut 11: Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut aaqqissuussaasumik sulinissamut piginnaasat naammattut pigineqanngillat.

Tamaniit piginnaasat eqqortut pigineqarnissaanut amigaateqarneq atuuppoq, kisiannili suliffeqarfiup piginnaasaanut ilisimasaqassusaanullu aallaavilimmik allanngorarpoq. Ilai naqqanneqqapput, ilaatigullu “piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq” tunngavippiamigut paasinissanut pisariaqartitsillutik, sammisat paasinartunngorlugit nassuiaanneqarnissaat aammalu suliffeqarfimmut sulisunullu tigussaasunngorlugit.

Allat CSR Greenland aqutugalugu isumassarsiorput taamatuttaarlu pikkorissaasarnerinut peqataasarlutik, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut pilersaarusiukkamik suleriarnissamut ilisimasassarsiorfigalugillu isumassarsiorfigalugit. Uanili inuttassaqtitsineq unammillernartuuvoq, arlallit eqqaammassuk ilisimasaq nutaaq taanna piviusunngortinnissaanut ajornartuusoq CSR-mut akisussaasoqartinnagu, sulinerup atuutilernissaanut aammalu suliniutit ingerlaannarnissaanut qulakkeerinnittussaq. Missingersuutinut aammalu tulluuttumik sulisussaqaarnermut ajornarnera apeqqutinut uniffigineqakkajuppoq.

Naggataatigullu suliffeqarfiit ikittuinnaat suliniutinut inuttassaqaarlutillu piginnaasaqartuusut, ulluinnarni piviusumik annertunerusumik immikkut ilisimasalinnik amigaateqarput.

Assersuut 1: Eqimattakkaani pingaarnerni pingasusuni piginnaasanik pisariaqartitsinerup ersarissarnera.

Ilisimasamik pisimanngitsut	Ilisimasamik pisimasut	Ilisimasaqartuusut
-----------------------------	------------------------	--------------------

Inuussutissarsiornermi piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermi sinaakkutit taaguutillu	Pilersaarusiornissamut paasinninnerit annertunerusut	CSRD aamma EU Taksonomi
Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup taajuutaa aammalu nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat	Suliffeqarfiit allat attaveqaqatigineri	Uttuutit nalunaarsueriaatsillu pioreersut
Sammissassat pingasuusut	Aallarniutit, angorusutat aammalu uttuutit pilersinneri	LCA kisitsisit
Isumassarsiorfiit suliniutissallu tigussaasut	Paasissutissanik katersineq uuttuutilerinerillu	Nalunaaqutsiinerit
Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq aammalu naleqalersitsinerup ataqatigiinneri	Periusissiornerit ineriartortitsinerit	Nittarsaassineq, oqaluttualiornerit aammalu qorsunngorsaanerit

B. Attaveqaatit

Suliffeqarfiit tamaqqinnaamik ilisimasani avitseqateqarusupput. Immineq sulifferisami piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut suliffeqarfiit allaniit isumassarsiornerit kissaateqarneq tamanut atuuppoq.

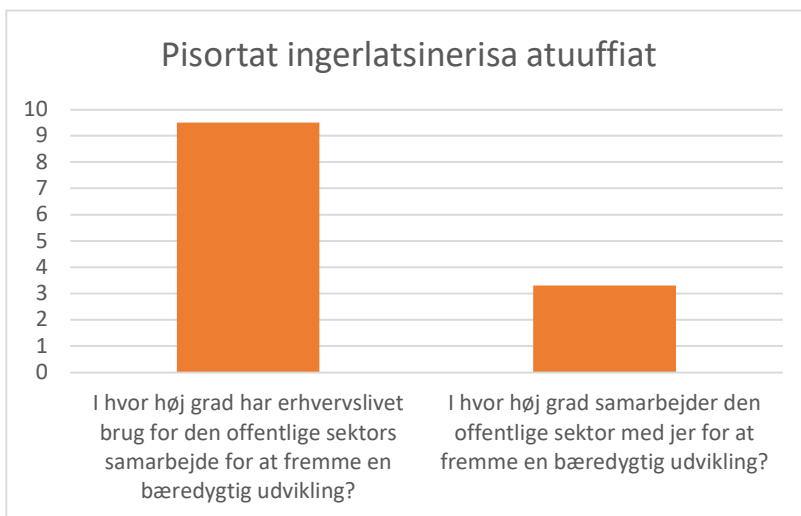
Suliffeqarfiit arlallit nunatsinni aningaasatigut, isumaginninnikkut aammalu avatangiisitigut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut ilisimaarinnineq kissaateqarnerlu annertusoq naqissuserpaat, minnerunngitsumillu sulisorisat inuusunnerumaat piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq eqqummaariffigaat. Kisiannili arlalitsigut aqutsisuniit siulersuisuniillu piginnaasat amigaatigineqartarlutik.

Tikkuarneqakkajuttoq alla pingaarutilik tassaavoq tigussaasumik ilisimasaqarneq siammasissuusinnaammat, tamannalu suliffeqarfik nunami suatungaani inissisimansoq apequtaasinnaasarluni.

7. PISORTAT INGERLATSINERISA ATUUFFIAT

Ilisimasaqarnerup appasinnera inuiaqatigiinni ataatsimut isigalugu ajornartorsiutaasoq siammasissumik isumarineqartarpoq. “allatut eqqarsarsinnaaneq”, “eqqarsartaatsimik allannguisinnaaneq” aammalu “anguniagaqarusunnginneq” oqaatsit suliffeqarfinni siammasissumik atugarineqarput, ersaripporlu pisortaniit, politikeriniit inuiaqatigiinniillu ataatsimut isigalugu suliffeqarfiit inuiaqatigiinni akisussaaffik naaperiarneqanngippallaarneranik erloqissutigineqartoq.

Minnerunngitsumillu politikikkut ingerlatseriaatsimiit, namminersorlutik oqartussaniit aammalu kommuuniniit akisussaaffik annertugaluartoq, taamaattorli suliassaq kivinneqanngitsoq inuussutissarsiortut tungaanniit isumaqartoqarpoq. Ersareqqinnaartumik – branchit akimorlugit, sumiiffikkaartumiit aammalu suliffeqarfiit angissusaat – nunatsinni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq siuarsarnissaanut inuussutissarsiortut pisortat ingerlatsinerallu suleqatigiilluartaqartoq naqissuserneqarpoq, kisiannili tamanna piviusumi suleqatigiinneq ingerlanerlulluni.

Assersuut 12: Suliffeqarfiit pisortat ingerlatsineranni suleqatigiinneq pitsaanerusoq ujartorpaat.

Ataatsimoorussamik periusissaq ujartorneqartoq

Suliffeqarfiit tamarluinnarmik Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut ataatsimoorussamik periusissat ujartorpaat, inuussutissarsiortnermiit malinnaatitsisoq aammalu inuiaqatigiinni piviusumi atorineqarsinnaasoq. Ataatsimoorussamik periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ineriartortitsisoq, isumaginninnikkut, avatangiisitigut aammalu aningaasatigut taamatuttaarlu politikikkut qanorluunniit inissisimasooqaraluarpat atuutiinnartussamik.

Suliffeqarfiit arlallit ilaatigut PÅariisimi isumaqatigiissut immikkut isiginiarpat, politikikkullu sangujoraartumik inissisimasooqarsimaneraniit nalornisitsineq piusimasooq, aammalu suliffeqarfiit ukiuni arlaqartuni siunertamut ikaarsaariareersimagaluartut kingusissukkat Kalaallit Nunaat ilanngussimanerannik paasisaqlutik.

Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ineriartortinnissaa politikkiimiit pingaarnersiorneqanngippat suliffeqarfiit amerlasuut suliniutertik pingaarnersiuerminni kingullinngortissavaat imaluunniit namminneq aaliangersaalerlutik, nunat tamalaat akornanniit ineriartortnermut tulluunnerusunik, ataatsimut isigalugu isumarineqarpoq.

Ataatsimoorussamik periusissiasaq inuussutissarsiortut malinnaatinnerisigut suliarineqarnissaa immikkut pingaartinneqarluarpoq, taamatuttaarlu kommuunit inuiaqatigiinnilu susassaqtut ilaatigut aamma peqataatinnissaa. Suliniutissatut alloriarfissat pingaarnert aammalu piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu anguniagassinnissaanik ersarissunik tikkuussissaaq. Danmarkimi silaannaap pissusaanut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiornerit assersuutissatut eqqaaneqarput, Kalaallit Nunaata isumassarsiatut aallerfigisariaqagai.

A. Naalackersuisunut Inatsisartunullu naatsorsuutigineqartut

Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerumut periusissiamik suliaqarnerup avataasigut inuussutissarsiornertup politikerinut arlalinnik naatsorsuutigisaqarput, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup inuussutissarsiornertu nunamilu ineriartortinnissaanut nukittorsaaqataasussanik. Ataani ersarissaatit ilanngunneqarput:

- **Piginnaasatigut ineriartortitsinerit**

Ersareqqinnaartumik isiginnineq uaniippoq politikerit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq pingaarnersiunngikkaat, nalugamikku soqutiginninngineq qanoq kingunerluuteqarsinnaatiginersoq. Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerumut ilisimasaqarneq aammalu isummersinnaaneq, taamaasillunilu ilisimasaq aallaavigalugu aaliangersaanissaq aamma naammaginngitsuusoq ajornartorsiutaasutut isigineqarpoq. Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq nunat tamalaaniit annertuumik pingaarnersiorneqartoq paasisariaqarpaat, soorlu aamma pisariaqartuusoq sutigut tamatigut ilaatinnissaa, inuusuttut peqataatiinnarniaraanni aammalu nunatut piujuaannartitsineq aallaavigalugu aningaasatigut ingerlatsineq pilersinnissaanut pisariaqartuusoq.

“piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaq politikeriniit ilalerneqarpa?”

- **Politikkikkut alloriarsinnaaneq aammalu aaqqissuuseqqinnerit**

Tamatuma avataasigut inuiaqatigiinni aaqqissuuseqqinnertut sapiissuseqarluni alloriarsinnaaneq inuussutissarsiortuniit ujartorneqarpoq, ullumikkut siunissamullu tulluarsakkanik. Akitsuusersueriaatsikkut qorsuunerusumut alloriarnissamut kajungernerulersitsinnaaneq pineqarpoq, aalisarnikkut ilinniartitaanerit aaqqissuuteqqillugit inuusuttut ilinniarnissamut kajungernerulersillugit, ilinniartitaanerumut ingerlatseriaaseq suli pitsaanerusoq aammalu ilinniarneq pillugu siunnersortinik tulluunnerusut amerlanerusunik taamatuttaarlu attaveqatigiinnikkut aaqqiinerit suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerumut periarfissagissaarnerulersillugit soorlu eqqagassanik assartuineq, aningaasaqarnikkut kaajallariartitsinerusinnaaneq, ataavartunik nukissiuuteqarneq, sarfamik immersuiffiit, kuuffilersuinerit il. II.

“Nuna tamakkerlugu periusissiaqanngippat EU suliniutai aallaavigisariaqalissavagut. Politikerigut akisussaaffimmik tiguisariaqarput nunat tamalaat akornanni ineriartornerumut aqutaaginnarnatik”

- **Aningaasaliinerit**

Naggataatigut pisortat aningaasaqarneranni piffissaq ungasinnerusumut aningaasaliinerit annertuumik pingaarnersiorneqarnissaa sakkortuumik tikkuarneqarpoq, avammut tunisaqarnerulernissamut aningaasaqarnikkullu siuariartornissamut, ilaatigut aatsitassarsiornikkut, ataavartunik nukissiuuteqarnerit aammalu takornariaqarneq. Pingaarnersiunerit taakku ataatsimoorussamik

periusissiaqarnissamut ujartuinnermut ataqatigiilluinnarput, inuussutissarsiorneq qanimut suleqatigalugu suliarineqarnissaanik kissaateqarfigineqartoq.

B. Namminersorlutik oqartussanut naatsorsuutigineqartut

Namminersorlutik oqartussanut isiginninneq imaappoq, atorfilittat piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq suliaqarfiginerusinnaagaat kajumissuseqarfiginerullugulu, taamaattorli piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq, politikikkut ingerlatsinerup tunaartaqartannginnera peqqutaanik, piffissaqartilluni aatsaat suliaqarfigineqarusuttartuusoq isumaqartoqarluni. Sulisitsisut Namminersorlutik oqartussat suleqatigalugit suligasuartussanik pilersitsinissaanut isumaq arlallit qaqqippaat, politikikkut ingerlatseriaatsimut sunniuteqarsinnaasunik.

Namminersorlutik oqartussanutaaq naatsorsuuteqarneq uaniippoq, inuiaqatigiinnut nittarsaassinerit, paasititsiniaanerit, iltersuinerit, aaqqissuussinerit aammalu paasisaqarnerunissamut periutsit assigiinngitsut atorlugit innuttaasut inuussutissarsiortullu pissarsiaqarfigilluarsinnaasaat, aqqutigalugit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq oqallisigineqarnerunissaa.

C. Kommuuninut naatsorsuutigineqartut

Kommuunit angimmata inuiaqatigiinnilu ingerlatsisutut pingaaruteqaqimmata piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ineriartortinnissaanut sunniuteqarnissamut periarfissagissaartorujussuupput. Periarfissalli naatsorsuutigineqartut tamakku piviusunngortinneqartannginnerinik inissisimasooqartoq isumaqarput. Kommuuneqarfik Sermersooq kisimi paasinnillunilu kajumissuseqartoq oqaatigineqarpoq kisiannili naammanngitsutut aamma isigineqarluni, kommuuniniillu tamanit inuiaqatigiinni sammisamut oqallitsitsinerulernissamik naatsorsuuteqartoqarpoq, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ineriartortinnissaanut akisussaaffimmik tiguisisoqarnissaanut.

Kommuunit piniarfigisartakkaminnut avatangiisitigut aammalu ileqqorissaarnissap tungaatigut annertunerusunik piumasaqaasersuisannginnerat suliffeqarfinniit eqqumiigineqarpoq, aammalu kommuunini sanaartortoqassatillugu sanaartortitsisumiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerimut anguniagaqarusussuseq ujartorneqarluni.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerimut naammanngittumik paasisimasaqarneq aammalu piffissaq sivikitsoq kisimi eqqarsaatigalugu akitigut inissisimaffiit immikkut isiginiarneqarpallaarneri, peqqutit ilaattut naatsorsuutigineqarpoq, kingunerisarlugulu kommuunit suliffeqarfiit angorusutaat aammalu suliniutaat nukittorsaaqataaffigineq ajorlugit. Kommuunit inuussutissarsiortunut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarneratigut, soorlu eqqagassatigut, piginnaasatigut qaffassaasoqarsinnaanera siunnersuutigineqaraluarpoq, taamaasillunilu kommuunit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerimut ineriartortitsinerminni suliffeqarfiit alloriartitsisussatut aammalu suleqatissatsialattut isiginerussagai.

“Suliariumannittussarsiornermi piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ilanngunneqartariaqarpoq. Kommuunit piginnaasatigut tassunga killinneqanngillat. Taamaattumik sanaartortitsiniartutut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerimut piumasaqaatinik tunniussinissaat suli ungasigunarpoq”

Kommuunit tungaanniit inuussutissarsiornermut isiginnittariaatsip allanngornissaa arlalinnit ujjartorneqarpoq, arlalinnunmi misinnartarmat kommuunimut unammillertaalluni, soorlu suliasaqartitsineranut namminersorlutik inuussutissarsiuteqartut tungaanniit suliniuteqartoqarsimatillugu aporfilersuisoqartartoq.

Naggataatigullu kommuunit meeqqat atuarfiannut akisussaaffeqarnerat aaliangiisuunerpaatut eqqaaneqarpoq. Atuartitsineranut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ilanngunneqarnissaa suliffeqarfinniit ujjartorneqarpoq, taamaasilluni meeqqat inuusuttullu isumaginnineq, aningaasatigut avatangiisinullu tunngatillugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ilisimasaqarfiginerulerniassamassuk.

8. BRANCHE AALLAAVIGALUGIT PIUJUAANNARTITSINEQ AALLAAVIGALUGU INGERLATSINEQ

Oqaaseq "piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq" aallaavinnik ulikkaarpoq siammasissumillu anguniagaqarluni. Taamaattumik pissusissamisoortuuvoq suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineranut sulinerat angissutsimiit branchenullu assigiinngiaarsinnaanera. Immikkoortumi uani branche aallaavigalugit aallaaviit ersarsissarniarnissaat misiligarneqassaaq.

Branche tammarmik isummernikkut aammalu agguataarnikkut nalilersorniarneqarput immikkut isiginiarnerannut, piginnaasatigut qaffasissusaat aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineranut sulinerisa ajornarsinnaanerata ataani qalipaatiit 1-5 nalunaaqutsiinerit aallaavigalugit ersarissarneqarniarnerisigut.

	Suliniutit
	Piginnaasat
	Ajornartui

A. Sanaartorfinni sanasut

Sammasamat paasisaqarnerunissaq soqutigineqarpoq, kisiannili aamma suliffeqarfiup ilisimasaat aallaavigalugit assigiinngiaartoqarluni. Ilaai ilisimasaqanngivillutik ilaalu ilisimasaqarluarlutik. Suliffeqarfiit piffimmi sumiinneri uuttuutini pingaarutilittut taaneqarput, sinerissami

piffikkaartuni ilisimasaq piosuq killeqarnera peqqutaalluni.

Branchemi uani nukissiuutinut atuinermiippoq aammalu silaannaap pissusaanut tunngatinneqarluni, soorlu aamma ilinniartitaaneq aamma suliasaqarneq uuttuutinut ilaasut, suliffeqarfiit pissutsit piviusut aallaavigalugit allannguinissaminnut periarfissaqavissorlutik misigillutik. Taamaattorli branchemi tassani piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup paaseqatigiiffiginissaa nalornissutigineqarpoq, nassuerutigineqarmat branchemi sammasamat soqutiginninnissaa pisariaqartoq kisiannili suliffeqarfiit akunnerminni "piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq" paasinartunngortinnissaa

nalornissutigineqarluni. Branche sammisamut nikeriarnissani soqutigisaraa kisiannili ataatsimoorussamik tunngaveqarnissaq amigaatigineqarluni.

Branchep piffissap ingerlanerani pisisartuminit piumasaqaatit annertusiartuinnaalernissaat naatsorsuutigaat sanaartortitsisunit, inuinnaat pisisartunit aammalu pisortat ingerlatsineranniit, taamaattumillu suliariumannittussarsiortoqartillugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut maleruagassat ersarinnerusut ujartorneqarput, uuttuutini aki appasinnerpaaq sulii pingaarnerpaajutinneqarluni. Isummanik nikisitsoqarsinnaanera ujartorneqarpoq, branche tungaanniillu piumasaqaatit aggersut aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq qanorpiaq atorniarneqarnera pillugu oqaloqatigiinnerunissaq ujartorneqarpoq.

Sanaartorfinni sanasut inuusuttuniit tungaanniit ilaatigut sulerusussuseq, tunniusimaneq aammalu ileqqorissaarneq ukiuni 30 kingullerni ajorsigaluttuinnarsimasoq, isummatigut allannguiffigineqarnissaa ujartorpaat. Inuiaqatigiinni ajornartorsiut eqqartorneqarusunngitsuvoq, meeqqat atuarfianni oqaloqatigiissutigineqartariaqartoq.

“Innuttaasut ilinniagaqarnissaanut tamarmik akisussaaffimmik tigusinissaat maqaasivara”

Sanaartorfinni sanasut takunikuuaat Danmarkimi suleqatertik EU-taksonomi ataani suleriuseqartut. Kalaallit Nunaanni qanoq sunniuteqassanersoq ernumassutigineqarpoq aammalu EU inatsisai nunatsinnut tulluussarneqarnissai annertuumik kissaatigineqarluni, tamannalu politikkikkut suliaasaasutut inissisimatinneqarluni. Branchelli aamma isumaqatigiissusioriaatsitigut aammalu inatsisitigut, soorlu sanaartornermut maleruagassat, pioreersut nutarterneqarnissaat pisariaqartippaat.

B. Engros aammalu Pisiniarfiit

Branche taanna sammisamut paasinnilluarsimavoq, Nunarsuaq tamakkerlugu anguniakkat aammalu ESG pingasoqiusanngorlugu pillugu sulinertik ingerlalluarpaat. Ilaatigut sulisorisat iluarisimaarinninneri, CO2 aniatitsinermit killiliussat, ilinniartitaaneq, peqqinnissaq, nerisassanik eqqaaneq aammalu nunaqavissunik piniartarfeqarnerit sulisoqarnissarlu. Suliffeqarfiit arlallit ESG pillugu nalunaarsuineq ingerlappaat. Kisiannili aamma nassuerutigineqarpoq danskit eruopamiullu Kalaallit Nunaannut sanilliullugit suliaasamat siuarsimanagerusut.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermit suliniarnerat niuernerpalaartumik ingerlatsinerminnut pisariaqartivissorpaat, pisisartuniit sulisorisaniillu inuiaqatigiinni akisussaaffimmut tunngasortaanut eqqummaarinninneq annertusiartormat, ilutigisaanillu EU inatsisilerinikkut piumasaqaasersuinerat sunniuteqarfigissagaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamatuma avataasigut pitsaasumik allanngueqataanermit misigissuseq pitsaasoq ersarissarneqarpoq, nuannersumillu sunniuteqarusunnermiit sulinermit nukissat atornerqartut aallaaveqarlutik.

Branche matumani piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup siuarsarlugu suliniutigineqarnissaa pillugu politikkikkut suliaqartuusunut soorlu kommuuninut namminersorlutillu oqartussanut attaveqarniarnerminnut nukersungaatsiarput, suleriaaserlu oqimaatsutut isigineqarluni. Pisortat ingerlatsineranniit assammik isaassinerusumik suleriaaseqartoqarnissaa ujartorneqarpoq, tamannalu

innuttaasuniit paasinninnerunissamut isummanillu allannguisinnaanerunissamut iluaqutaasussaagaluarluni, pisisariaatsimut allanullu pitsaasumut sangunissanut.

Eqqartorneqartut pineqartillugit peqquserlunneq kammalaatersornerlu pisortat ingerlatsineranni aammalu namminersorlutik inuussutissarsiateqartuni atugaanera branchemiit eqqaaneqarpoq, tamannalu aaqqiivigineqartariaqartoq pisariaqartinneqartuunerarlugu. Piujuuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq nalunaarsuinertaqarpoq, ammasumik ingerlatsineq aammalu aaliangiisarnermut suleriaatsip ammasuunissaanik pisariaqarpoq, matumanilu amigaateqartoqarpat tatiginninnerit annikillisarput. Suliffeqarfiit oqariartuutigaat, ammanerusumik suleriuseqalernissaq aammalu suut pikkoriffiginerulersinnaanersut oqaatigisarnissaanut ajunngitsuusoq paasineqarnerunissaanik pisariaqartitsisoqarpoq, minnerunngitsumik pisortat ingerlatsinerini aammalu suliffeqarfiit minnerni.

Nuna tamakkerlugu pisiniarfinni ilisimasaq suliniutillu avitseqatigiiffiginissaa atuutilersinnissaalu ataatsimut isigalugu ajornartorsiutaavoq, taamaasilluni sulisorisat isorliunerusuni piujuuannartitsisumik ingerlatsinerup pingaassusaanik paasinninnerussagaluarmata qaavatigullu suliakkerneqartutut misiginatik. Ingammik Nuuk avataani ajornartorsiut tamanna atuuppoq, piujuuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq annikinnerusumik sammineqarluni ikittuinnaallu pingaartitaralugu sulillutik.

C. Sarfalerisut Ruujorilerisullu

Sarfalerisut Ruujorilerisullu brancherisami aningaasatigut piujuuannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissaq tiggummiinnarnissaa immikkut isiginiarpaat. Branchep marlussunnik unammillernartoqarlutik oqariartuutigaat:

Siullertut suliariumannittussarsiornermi suliffeqarfik pingaarnertut suliakkiinernut aammalu tamakkiisumik suliakkiinermut saakkiartorneq immikkut suliallit unammillernartoqqartilugit, ineriartornissamullu aporfilerlugit. Kinguneraa, suliffeqarfiit amerlasuut mikisuaqqatut ingerlatsiinnalersarmata.

Aappaattut nunaqavissunik eqqaortunillu piginnaasalinnik sulisussanik amigaateqarneq. Sulisussanik amigaateqarneq Danmarkimiit tikisitsisariaqarnermik kinguneqarpoq, immaqaluunniit unammilerterisamiit sulisussanik "arsaarsinernik" kinguneqartarlutik. Pissutsit tamarmik naammasserlaanik sulisoqalernissamut aningaasartuutunik qaffaanernik kinguneqartarput, suliffeqarfinnullu ineriartorneq tamanna attanneqarsinnaasarneq ajorluni.

Taamaattumik branchep pisariaqartutut ujartorpaa Kalaallit Nunaanni sulisoriligassanik ilinniartitaaneq ataatsimoorussamik aaqqiivigineqarnissaa, soqutigisallit kattuffii peqatigalugit ilinniartunut ilinniaatigaluni suliffisaqartitsinermik aaqqiissuteqarnissamut, imatut aaqqillugu, suliffeqarfiit aningaasatigut "ajunaarfissalerlugit pinnatassalerlugillu" ilinniartitaanermut qanoq tunniussaqaartigineq apeqqutaalluni. Branche oqaatigisaa aallaavigalugit ilinniakkanut kajungilersitsinissaq anguniarlugu nittarsaassisoqartariaqartoq, taamaasillutik inuusuttut ilinniarusulersillugit.

Niuerfinni suliffeqarfiit sarfamik atuivallaanngitsunik nioqqtissanik akigisaqarnikkut immikkut ingerlataqarput, taamaattorli angorusutat tikikkuminaatsusut

"Pisortat tamatigoortumik sumiginnaapput. Politikerit oqaluinnaavipput kisiannili iliuseqarnermik malitseqarneq ajorput. Immaqana politikerit atorfilittallu isummerfigissallugu qunugigaat. Piffissaq ungasinnerusoq nikeriarfigissallugu politikerinut orniginanngippallaaqaq".

oqaatigineqarluni, ikummatissanik nukissiuuteqarnerup akitsuutitigut akigititai appasippallaarneri ilaatigut peqqutaallutik illuatungaanilu aamma piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinissamut toqqagassanik pitsaasunik pisinerulernissamut pisisartunut tuniniaanissamut piginnaasaq pigineqannginnera peqqutaqaataalluni. Akitsuusersuinerit politikikkut suliassaarneri naqissuseriarlugu branchep aamma oqaatigaa nukissiuuteqarnikkut qorsuunerusunut ikaarsaarnissaq suleqatigiissutigineqarnerusariaqartoq, ingerlatsiviit allaanerusut qorsuunerusunut ikaarsaariarnissamut kajungernerulernissaq anguniarlugu suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiornissaq ujartorneqarpoq.

C. Aalisarnej Avammullu tunisaqarnej

Aalisarnej Avammullu tunisaqarnermut

inuussutissarsiuuteqartut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq siammassumik annertuumillu immikkut isiginiagaraat, minnerunngitsumik avammut tunisaqarnermik

niuerfimmiit piumasaqaasersuinerit aallaaveqartumiit. Ingammik tamanna europamiit, aammalumi amerikkarmiuniit, taamatuttaarlu minnerugaluarluni kisiannili asiami niuerfinniit atuuppoq. Allattorsimaffeqarnissamut aammalu nalunaarsuinissamut piumasaqaatit ukiuni makkunani annertusiartorput, suliffeqarfiit avammut tunisassiortusunut tunngavissaattut piulernikuullutik.

Aalisapilunnginnissaq aallaaviginerasigut piujuaannartitsineq aallaavigalugu aalisarnej soorunalimi immikkut attanneqarpoq. Tunisassiortut saarullinnut

Sustainable Fisheries Greenland aqutigalugu MSC meqqi eqqunnissaanut sulingaatsiarnikuupput, aalisarnerullu ilaa killilernissaanut aamma siuttuullutik. Saarullik, assagiarsuit aammalu sineriap qanittuani qaleralik siunissami meqqilerneqarnissaa anguniagaavoq, taamatuttaarlu

aamma nunatta kangia peqataatinneqassalluni. Meqqilersuineri aningaasatigut angusassat kajumilersitsisuupput, niuerfinnini aaliangersimasuni MSC meqqilersuineq piumasaqaataasinnaasarmat. Niuerfiit ataasiakkaat MSC meqqilersimasunik akisunerutillugit pisisarput, kisiannili meqqilersuineq aalisarnerup annikillisinneqarnissaanut naleqqersuuttuaannartariaqarpoq, soorlu assersuutigalugu sineriak qanittuani saarullinnut 20.000 tons-niit 10.000 tonsinut.

“Sulinerup aallartinnissaanut pilersaarusiornissaanut branche aallaavigalugit suleqatigiissusiornissat pisariaqartinneqarput”

“Pisisartut silaannarissarfimmik kissarnermik atoqqiisinnasumik 1200kr-limmik aammalu kissarnermik atoqqiisinnasumik 2500kr.-limmik toqqagassaqarlutik, taava taanna akikinneq toqqakkajunnerusarpaat, naak piffissaq ungasinnerusoq akisunerusussaagaluartoq.

Pisisartunut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut siunnersortaanerusussaagaluarpuq, kisiannili pisisartunut akissaanik tikkuaanissamut piginnaasaqarnerusariaqaraluarpuq, tamannami sarfalerinermik ilinniarfimmi ilinniarneq ajorparput”.

Islandimi, Danmarkimi aammalu Norgemi aalisarnej tamangajalluinnarmi MSC meqqilersorneqarnikuuvoq. Branchep naalackersuisoqarfimmiit tusaaneqarniarneq misigaat kisiannili politikikkut ilaliisoqarnissaa amigaatigineqarluni, ilaatigullu branche suliniuteqarnerat politikikkut pisassiissutinik qaffaanikkut akerlilerneqartarluni. Soorlu assersuutigalugu nipisat suaannut pisassiissutitigut qaffasinnerusoqarsimavoq, ineriartornermut ernumanartitsisumik.

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu aalisarnej eqqartorneqarneranut pisassiisarneq qiterimmagu,

ilisimatuussutsikkut siunnersuisarneq pitsaassusaa tunngavilersukkamik aaliangiinissamut tunngaviliisuusarpoq. Branche avammut tunisassiassanut MSC meqqi attatiinnarniarlugu ilisimatuussutsikkut siunnersuinernut ilaliisarluni taamaattorli siunnersuisarnernut nukissanik annertunernik ujartuivoq, innersuussutigineqartut siammasinnerusumik tunngaveqarneruniassammata. Branche siunnersuisarnernut atatillugu aqqiissutaasinnaasunik pisortaqaqfinnut oqaloqatiginninneri ataavartumik ingerlanneqartarput, tusaaniarneqartarnerlu maluginiarneqartarluni, kisiannili suleriuseq kigaatsuvoq utaqqisinnaanermik aammalu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutinik pisariaqartitsisoq. Ineriartorneq tamanna kigaatsoq aalisarnermut inatsisissamut sulinermi politikikkut isumaqatigiinngisuteqartarnermiit tunngaveqartuusoq branchemiit oqaatiginiarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu aalisarnissamut aporfiit annersaattut oqaatiginiarneqarluni.

Pisassiissuteqartarnerit aallaavigalugit aalisarnerup toqqaannangittumik kinguneraa aalisakkap annertunerpaamik tunisassiaralugu atorneqarnissaa. Tunisassiassat annertunerpaamik nalitusarneqarnissaat pineqarpoq aammalu igitassat atorluarnissai, soorlu raajat amikui, aalisakkap saanikui amialu, soorlu aamma ilumiui niaqualu aamma periarfissaqarsinnaasut.

Naleqarnerulersitsinissamut unammilelartartuovoq piasat annertussusaat, annertuumik aalisartut ikimmata annikitsumillu aalisartut amerlallutik. Unammillernartoq alla aamma, killilersuineq, nunamiit aalisakkat sinnikuinik tunisassiugassanut suliffeqarfinnut assartuinermit akigitinneqartut qaffasippallaarneri, soorlu aamma aalisakkap uuliaanik ajornasaarfigineqartoq assartugaq ulorianartutut nalunaarsorneqarmat. Minkinik kapisilinnillu nunatsinni uummatitsiveqannginnatta sinnikut nunatsinni aamma atorneqarsinnaanatik.

“Siunnersuisartut aallaavigalugit pisassiissutit inissinneqartartuuppata aalisarnermut malunnaatilimmik tulluarsarluassagaluarpog. Aalisagaq nalitusarnissaanut anguniagaqarusunnermik pilersitsissagaluarpog”.

D. Akunnittarfiit, neriniartarfiit takornariaqarnerlu

Nunatsinni takornariaqarnek annertuumik isiginiarneqarnera branchep piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq annertuumik aammalu annertusiartortumik niuernerminnut sunniuteqartussaag nalunngilaa. Akunnittarfeqarnek takornarialerinemillu suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq piunissamut tunngavittut “license to operate” siunissami isigaat, takornarissat naatsorsuutigimmassut nuna avatangiisinut aammalu silaannaap pissusaanut pingaartitsisuusoq ornilerlugu. Taamaattumik niuerfimmi unammilleqatigiinneq annertusiartornissaa naatsorsutigineqarpoq, ingammik akunnittarneqarnermi, unammillertit nutaat piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq aallartinnermiit atuutilersissammassuk. Tamanna eqqartorneqartillugu aamma kommuunit sullissinermi piffissaq atugarisaat annikillisarnekarnissaa iluaqutaasinnaasutut taakkartorneqarpoq, aammalu akunnittarfiit inerarissanik amerlanerusunik sananissanut akuersissutit amerlanerusut tunniunneqarnissaat.

Suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq immikkut isiginiartareerpaat, tamannalu isumaginninnikkut aammalu avatangiisitigut uuttuutitigut atuulluni. “Svanemærket” aammalu “Den grønne nøgle” immikkut isiginiagaqarnerinut assersuutissaapput taamatuttaarlu avatangiisitigut sammisat soorlu sarfamik atuerit, nerisassanik eqqaaneq, poortuutissat, eqqiaanermut akuutissat aammalu akuutissartaqanngitsunik eqqummaarinneq taamatuttaarlu isumaginninnikkut immikkut isiginiagassat soorlu suaassuseq, ilinniaqqinnerit aammalu sulisorisat akornnanni iluarisimaarinnineq.

Neriniartarfiutilinnut nerisassat pisisartunut sassaallerneqartut immikkut isiginiarneqaraluttuinnarput. Ilaasa akuutissartaqanngitsunik tunisassiornerup aammalu, innutaasut neqitornerusarmata, uumasut inuunerissaarnerinik eqqummaarinneq akigisaqarnerminni siuarsaavigaat. Pisisartunit piumasqaataanngilaq taamaattumillu branche immineerluni pisisartuminut ilisimatitsissutigisarpaa, tamannalu oqimaatsutut isiginiarneqarluni.

Branchep sutigut tamatigut eqqortumik piginnaasalinnik inuttassanillu amigaaqarneq unammillernartoralugit oqariartuutigaat, minnerunngitsumik aqutsisut qulliunerusuniit, pilersarusiornikkut suliniutigineqartunut qaffassaaqataasinnaasut. Assigisaanillu nunami

isummamik allannguinnissaq, soorlu eqqagassat avatangiisimullu tunngassutilinni ataatsimoorussamik akisussaaffeqalernissaq aammalu pisortat ingerlatsineranni namminersorlunilu inuussutissarsiuteqartunit taamatuttaarlu inuiaqatigiinni ingerlatseqataasuniit ataatsimoorussamik anguniagaqalernissaq annertuumik ujartorneqarpoq.

E. IT, Attaveqaqatigiinneq aammalu Tusagassiutit

It, tusagassiorfiit attaveqaqatigiinnermullu suliffeqarfiit suliaqartuusuni amerlanerussuteqarluartut qarasaasialerinikkut sillimaniarneq piunissamut "license to operate" inissisimatippaat. Suliffeqarfinni qarasaasiatigut atortut

iluarsartuunnerisigut atorsinnaanerinik sivitsuisartuni paasisutissanik atorunnaarsitsisinnaaneq pingaartinneqarpoq.

Akisussaassuseqarneq aningaasarsiorinissamullu periarfissarsiorneq toqqaannartumik atassuserneqarnerat suliffeqarfinniit takusinnaavaat, suliassanimmi tigusiinaraanni inuiaqatigiinni akisussaaqataaneq pisariaqartuummat.

Piumasqaatit taakku naaperiarniarlugit suliffeqarfiit CSR Greenlandimut ilisimasassanik isumassarsiorfissanillu aallertarput taamatuttaarlu danskit inuussutissarsiornermut kattuffiannut aammalu inuussutissarsiornerup illuutaannut.

Nunap siuariartorneranut ullutsinnut tulluuttunik digitaliusunik kiffartuussisinnaaneq aammalu attaveqaasersuinerit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Taamaattorli digitaliusumik paasisutissat piumaneqaraluttuinnarput, taakkulu sarfamik annertunermik atorfissaqartitsisuullutik, maannakkullu nunap ataavartumik nukissiuuteqarnerata inissisimaffia eqqarsaatigalugu paasisutissanik ingerlatsiviit siuariartornermullu ingerlaannassappat ikummatissanik nukissiuuteqarnermiit pilersorneqartariaqassaaq.

Taamaattumik branchep ataavartunik nukissiuuteqarnerinik aningaasaliinerit annerusut ujartorpai, nunap ineriartornerata qorsuunerusumut ikaarsaarnermut atassuserneqassappat.

Tusass ukiuni kingullerni sakkortusaavimminni dieselimik atuinertik annikillisarpaat ataavartunillu nukissiuutininik soorlu seqinermit aammalu anorimit nukissiuutininik taarsersorlugit. Sakkortusaavinnilu ingerlatsinissamut orsussamik angallassinernut aningaasartuutit qaffasingaartut, dieseli literimut akii peqqaataallutik, suliffeqarfiup qorsuunerusumut ikaarsaariarnermi avataasigut aamma aningaasatigut pitsaaquteqartippaa. Taassuma avataasigut Tusass ukiuni arlaqartuni Codin-Class suliniut aqqutigalugu

isumaginninnikkut inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnikkut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq sunniuteqarfiginikuuaa.

Branchemi suliffeqarfiit isigineqaatimut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut ikaarsaariarneq pitsaasuusooq eqqummaariffigaat, amerlasuunut pingaartuusutut isigineqarpoq, inuusuttunut sulilersussanut, avatangiisinut silaannaallu pissusaanut immikkut isiginiagaqarnerusunut, soqutiginaruunissamut pingaarutilik.

F. Inuussutissarsiorneq Liberaliusoq

Aningaasaateqarfiit, kukkunersiuisut aammalu sillimmasiisarfiit nunami piujuaannartitsineq

“Pijuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut piffissamik nukissanillu pisinnaasatsinnik immikkoortitsivugut. Kisiannili suli anguniagaqarusunnerusinnaavugut”.

aallaavigalugu ingerlatsinikkut ineriartortitsineq pingaarnertut isiginiarpaat, taamattorli aamma assinganik avatangiisitigut aammalu isumaginninnikkut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq

ineriartortinneqartariaqarluni.

Aningaasaateqarfiit børsnotereqqapput taamaattumillu inatsisinut tunngatillugu EU nalunaarsuinissamut piumasaqaataannut ilaapput, taamaattumittaaq piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq nalunaarsorneqartarpoq avataaniit aningaasaliisartut soqutiginnilersinniarlugit. Tamatuma avataasigut realkreditobligationinut qorsuusunut piumasaqaatit qaffakkiartorput tamannalu Kalaallit Nunaata qorsuusumik suliniuteqarnissani pingaartittariaqassavaa, realkredit akiinut qaffattoortitsiniangikkuni immaqalu ajornerpaaguni realkredit atukkiisarnermut periarfissamik annaasaqarsinnaalluni.

Taamaattumik aningaasaateqarfinni aqutsisutigut sammisaq isertinniarneqapallannikuuvoq, pisortallu piginnittuussusermik tigusipallannikuullutik. Ukiut arlaqanngitsut qaangiupput nammineq nalunaarsueriaatsit ilusilersorsinnaanikuullugit, ullumikkut soqutigisalinni pisisartumi silaannaap pissusaanut ajortumik sunniuteqannginnissaa aammalu niuerfinni ESG-mut ernumanaateqanngitsunik soqutiginarsaasariaqarsimapput.

Sillimmasiisarfiit ingammik aningaasatigut peqquserlunnginnissamut inatsilersuinikkut piumasaqaasersuingaatsiarnerit aqqusaarpaat. Kisiannili nunani avannarlerni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermi killiffilersuutini suliaqalereersuni Kalaallit Nunaat suli anguniagassaqaangaatsiarpoq. Suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut sulinerminni nalunaarsuinngitsunut sillimmasiisarnikkut akitigut allannguiffigineqarnaviangillat. Tamatuma avataasigut branchi nunaqavissunik ilinniartitsineq, marloqiusanik oqaaseqartunik sulisoqarneq, immikkut isiginiarpaat nuna tamakkerlugu sullissinissamik neqerooruteqarsinnaajumallutik. Tamanna unammilleqatigiinnissamut uuttuutitut aammalu niuernerpalaartumik ingerlatsinissatut isigineqarpoq.

Kukkunersiuisut annertunngitsumik pisisartuminnut immikkut isiginiagaqarput, piujuaannartitsineq aallaavigalugu nunaqavissunik inuttassaqartitsineq aammalu avatangiiseq eriaginissaanut ulluinnarni eqqartugaralugu.

Soqutigisallit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq nunat tamalaat akornanni pissutsit atornerqartunut politikerit sulinerminnut atatillugu eqqummaarittariaqartut paasitissallugit ajornartippaat, niuernermilu pissutsit nunatsinnut tatisimanninnerup eqqarsaatersuutigissallugu pingaarutaanik. Politikkikkut suliaqartut sapiissuseqanngippallaartutut oqariartorfigineqarput tamannalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut soqutiginninngippallaarneq aningaasatigut kinguneqassasoq. Taamaattumik inuussutissarsiornermiit, piginnaanngorsaaneq aammalu politikkip tungaanniit killilersuutit ataatsimoorullugit ujartorneqarput.

G. Aatsitassat

Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq branchemiit paasilluarneqarsimavoq. Avatangiiseq aammalu qorsuusunik nukissiuuteqarnermut nikeriarneq immikkut isiginiarneqarput, malitsigisaanillu assersuutigalugu ilinniartitaanermut aammalu

sulisut nunaqavissunik atuineq, attaveqaqatigiinnermut, sullivimmi avatangiisit, atoqqiinerit taamatuttaarlu piffimmi ineriartortitsineq innimisunnissarlu sammeneqarlutik.

Ilutigalugu nunat tamalaat akornanni aningaasaliisartuniit piumasaqaasersuinerit immikkut isiginiarneqaleraluttuinnarput, aatsitassarsiornerup EU taksonomi piumasaqaataannut malinninersut

“Aqqiissutissat saatsinni inissisimasut politikeriniit oqallisigineqarusunngillat – soorlu ilaatigut ikummatissanit nukissiuutit akitsuusersorneqarnissaat imaluunniit aalisarnerup piujuaannartitsineq aallaavigalugu aqunneqartoq”.”

oqimaalutarneqartarlutik. Assersuutigalugu ilaatigut piffimmi avatangiisinut qimaraaginnannginnissamut pingaartitsineq, aatsitassarsiorfik qimanneraniit. Sanaartornermut pilersaarutit maanna aamma atoqqiinerniit tunngaveqarnerulerput, sananeqaatimikkullu nuussinnaanngorlugit piffinnilu atoqqissinnaanerusunik tunngaveqarnerulerlutik.

Soqutigisaqatigiit allat assigalugit tunisassiorneq niuerfiit sinnerini pitsaanngitsumik sunniuteqartarnera ajornartorsiuteqarfigineqarpoq. Aatsitassarsiorneq tunngavimmigut nunap naqqaniit suliareqqitassanik aallerneruvoq, taarsiinnarneqarsinnaangitsumik, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut imminut assortuunnertaqarsinnaasoq. Illuatungaani suliareqqitassat nunarsuaq tamakkerlugu qorsuusumut ikaarsaariarnermut aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ineriartortitsinissamut teknologiimiillu ineriartortitsinissamut atugassaapput.

Soqutigisalinniit unammillernartoq annerpaartarivaa piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut ineriartortitsineq sunniuteqaqataaffigineranut inuiaqatigiinnut paasititsinissartik. Aatsitassat teknologitigut tunisassiornermut atornerqarsinnaasunik akoqarput, inuiaqatigiit ullutsinnut malinnaanerusunik alloriartitsinissaasut, aamma Kalaallit Nunaanni. Soqutigisallit milliardilikkaanik nalilinnik avammut tunisaqarsinnaanermut periarfissaq tunngavigaat, taamaattorli ingerlatseqatigiiffiit aporfinnik naapitaqarput.

“Piffinniit ingerlatsisunik utertitsiffigineqartarnerput, kommuunit ilanngullugit, nuna tamakkerlugu qanoq iliortoqarneranik ilisimaarinninngitsut, ilisimatinneqarnermi ajoramik”.”

Tunisassiornerup Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut taamaattuttaarlu tamarmik pissarsiaqarnissaannut inissisimaffimmut pilersitseqataasinnaaneq pillugu inuiaqatigiit politikerillu paaseqatigiiffissaanik ammasumik aaqqissuussamillu oqaloqatigiittoqarnissaanik soqutigisallit ujartuupput. Matumanilu aamma inatsisinik suliaqarnermi, soqutigisallit misigisimallutik politikeriniit tusaaneqaratik. Ingerlatseqatigiiffiit misigaat politikerinut ingerlatsisinnaanissaminut uppersarsaassallutik "license to operate", politikerilli tunngavilersukkanik oqariartuuteqarnerit takunngitsuusaaraat, aningaasannanniarnernarmut saatitsillutik. Suleriuseq ingerlatseqatigiiffinniit iluarineqanngilaq, oqaloqatigiinnerlu illuinnaasiortutut nalilerneqarluni branchemut nunamullu aningaasatigut ineriartorneranut iluaqtuaanngitsoq. Oqaloqatigiissinnaannginnerup inerneraa ingerlatseqatigiiffiit ataasiakkaartumik IBA-mik sanarfinerannik, nunap politikeriiniit ilalerneqanngitsumik.

Ingerlatseqatigiiffiit piffinni IBA isumaqatigiissuteqartarput atorfiit nunaqavissunik 80%-ii nunaqavissunik inuttalerneqassasut, inuiaqatigiit suliffissaaleqiffiunngitsuni, soqutigisallit allat piffissaq sivikinnerusup iluani akissarsiaqitsitsinerullutik piffissap sivikitsup iluani sulisussanik atorfinitsitsisarmata. Piffikkaartuni ingerlatsiniassalluni tamakku ajornakusoortitsilersarput.

Ingerlatseqatigiiffik ataaseq misilittagaqarfigineqarpoq, annertuumik suliniuteqarnermigut piffimmi avatangiiseq tapersorsorneraigut ineriartortitseqataaffigineratigullu – ilaatigut 100%-mik nunaqavissuni sulisoqartarsimalluni aammalu nunaqavissunik kiffartuussisussanik suleqateqarnermigut. Ilinniartitaaneq IBA isumaqatigiissutaanni ilaavoq, ingerlatseqatigiiffiullu akuutissanik ulorianartunik atuinnginnermigut avatangiiseq mingutsinnagu. Taamaattorli piffimmi aaliangersimasumi suliffissaaleqineq norlumiittumi ilinniartitaanermut aningaasaatileqatigiiffimmut ataatsimut aningaasatigut tapiissuteqartannginnera pillugu aporfissalersorneqarsimavoq.

Ataatsimut isigalugu soqutigisallit Kalaallit Nunaata nunarsuup sinnerata qorsuunerusumut ikaarsaariarnissaanut pingaarutilimmik sunniuteqarsinnaaneranut periarfissatsialaat tikkuuppaat. Oqallinneq ajortoq naaperiarneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq, matumanilu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq sammisatut naaperiarfissatut aatorneqarluarsinnaavoq, pisortaqrarfiit aammalu politikerit suliffeqarfiit inuiaqatigiinni iluarisimaarinnillutillu tunniussaqaarnissaannut tapersersuinerisigut, taamaasillunilu anguniakkat angusarissaarfissallu ataatsimoorussanngorlugit suliarineqarsinnaallutik. Branche aallaavigalugu naggaterpiaani attaveqatiginnermut aammalu ilinniartitaanermut tunngavoq.

H. Kiffartuussineq Angallassinerlu

Kiffartuussinermi angallassinermilu soqutigisallit piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsineq

nassaarineqariartuaarpoq, pingaarnertut avatangiiseq silaannaallu pissusaanut atatillugu. Ilinniartitaaneq isumaginninnerlu sammisatut aamma aallunneqarput, silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut sanilliullugu annikinnerugaluarlutik. Tamarmik branchemi pissutsinut sunniuteqangaatsiarput.

"Inuiaqatigiinni oqallinneq ajortuinnaavimmik tunngaveqarpoq. Amerlanerussuteqartut nipangersimasut nunatsinni oqallinneq taama ingerlappat ilanngukkusunnigillat".

Pisartut avatangiiseq pillugu eqqummaarikkiartuinnartillugit piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsinermut pingaartitsisunik angalanernik aammalu biilnik akigisaqarneq niuerfissatut periarfissaasoq branchep takusinnaavaa, kisiannili arlallit misigivaat piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsinermik

tungavillit annertunerusumik aningaasartuuteqakkajuttut. Taassumap avataasigut silaannakkut angallassinikkut CO2-mik aniatitsineq allangortikkuminaatsuunera alloriarfiguminaappoq, teknologi pisariaqartinneqartoq sulii inerisarlugu naammassineqannginnera peqqutaalluni.

Biilileriffinni suliffeqarfiit biilit sarfatortut hybridillu iginnissaannut sulii misilittagaqarnatik tikkuarpaat, kisiannili inissisimaffimmut pilersaarusiortoqareertariaqartoq pisariartuusoq naqissuserlugu. Inissisimatitsiviit, angallasserit aammalu pineqartumut ilisimasallit amigaatigineqarput.

Aammattaaq kaajallaasitamik aaqqiisoqarnissaa branchep ujartorpaa. Savimminernik eqqaanissaq sammisaaq annertuallaamik eqqartorneqarpoq, niuerfissatullu periarfissatut aamma eqqaaneqarluni. Inoqarfinni mikinerusuni biilit igiinnarneqartarneri misigisaqarfigineqarpoq, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsisumik eqqarneqarnissaat piginnaasatigut aningaasatigullu sammineqarani. Avammut nassiunnissaanut angallassinissamut akigitinneqartut qaffasissorujussuupput, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsisumik savimminit bateriillu eqqarnissaannut unammillernartoqartitsilluni.

Biilileriffiit piffissaq sivisooq atorlugu politikikkut akitsuusersueriaatsit pillugit suliaqarnikuuvoq, sarfamik hybridimillu biilit ingerlasut iluaqusersortinniarlugit, pisisartut taamaasillutik benzinamik ingerlasut toqqarnagit allatut toqqaanerusinnaaneri anguniarlugu. Branchemi ataatsimiitsitaliaq pingasoriarluni pitsaasumik paaseqatigiiffiusumillu suliarartoqarnissaa anguniarlugu Inatsisartut ataatsimiitsitaliaa naapeqatiginikuuaa. Kisianni malitsigisaanik politikikkut suliniartoqarani..

Ilutigisaanik sarfamik hybridimillu ingerlasut bateriivisa eqqortumik suliarineqarnissaannut iginneqarnissaannullu immikkut ilisimasalimmik pissarsinissaq ajornakusoortuusoq eqqaaneqarpoq.

Ilinniartitaaneq eqqarsaatigalugu nunaqavissunik eqqortunik piginnaasalinnik sulisoqarniarneq unammillernartinneqarpoq, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut ineriartortitseqataasinnaasunik. Ataatsimut isigalugu branchemiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut pilersaarusiukkamik sulinissaq erloqissutigineqarpoq – sullivimmi pissutsinut aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq aallaavigalugu niuernerpalaartumik ingerlatsinissamut.

Kiffartuussisut angallassisullu oqariartuutigaat suliassaq politikerniit aallartittariaqartoq, attaveqatigiinnikkut ilaatigut sarfalersuutinik immiissutitigut, nunatsinni pisariaqartitsinermut naammanngittumik peqarneq aallaavigalugu.

I. Teknikkikkut siunnersuisartut

Teknikkikkut siunnersuisartut ingeniørit amerlanerussuteqarluarput, sanaartornermi attaveqatigiinnikkullu suliniutinut angisuunut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq sulissutigisimalluniku, tupinnanngitsumik annertuumik

sunniuteqartut aammalu annertuumik aningaasartuuteqarfiusut.

“Pijuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup qanoq paasineqarnissaa ajornakusoorpoq, taamaattumik paasiuminernerusumik nassuiaanneqarnissaa pisariaqartipparput”.

Tungavippiaatigut Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu sanaartorneq pillugu ingerlatsisut ataatsimoorussamik paasinneqatigiinnissaat pisariaqartinneqartoq siunnersuisartut tikkuussipput. Taamaattumillu

sanaartornermi piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq pitsaasumik tunngavissinniarnera ajornakusoorpoq, suliniutinut annertuunut nunatta avataaniit aningaasaliisartunut soqutiginiarsaaniarnermi unammillernartunik pilersitsisinnaasoq, aningaasaliisartummi EU taksonomi aammalu EU nalunaarsueriaasiannut tatisimaneqaramik.

Taamaattumik siunnersuisartut ilaatigut DTU aamma GrønlandsBANKEN suleqatigalugit DGNB-meqqi Kalaallit Nunaannut tulluarsakkamik suliaqarnissamut periarfissat misissuleruttorpaat, tunngaviliinissamut pilersitsisussa. Nunatsinni silap atugassarititai pissutsit naliginnaasut tulluarsartariaqarput ilutigisaanillu nunanit allanit unammillernartorineqartunut pissutsinut assingusunut misilittakkanik tigusisariaqarluta, soorlu Norge, Canada aamma Finland, piujuaannartitsineq aallaavigalugu sanaartornermi siuarsimanagerusunit.

Siunnersuisartut sanaartortitsisuniit kingusippallaarujussuakkut peqataatilerneqartarnertik unammillernartutut taakkartorpaat, taamaasillutillu sanaartornermut siunnersuutissanik tunniussinissamut periarfissat matoorneqartarlutik, avatangiisinut aammalu aningaasatigut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinikkut qaffasinnerusumik inissisimasoqarsinnaagaluarluni. Sanaartortitsisumiit siusinnerusukkut peqataatinneqalerneq sanaartuutissanik, sanaartoriaatsinik eqqaanermik annikillisaasinnaasunik aammalu pilersaarusiornermut pitsaanagerusumik suleqatigiinnissamut taamatuttaarlu suliniummut annertuumut ukiup ingerlanerani piffissaq eqqortumi naammassinissinnaaneq, taamaasilluni uuliamik atuinerit annikillinissaannut, qulakkeerinneqataanagerusinnaagaluarput.

Soqutigisallit sanaartornermi teknikkikkut ilisimasalerujussuupput, kisiannili ilisimasat immikkuullarissunik aammalu pissutsit piviusunit ilisimasaqarneq amigaatigineqarluni. Ilaatigut sanaartuutissat pillugit upcycling aammalu recycling tunngaviatigut pineqartillugu taamatuttaarlu atuussinnaaneranut killiffilersuutit (LCA aammalu tamakkiisumik atuuffissaani aningaasartuutigineqartussat (LCC), ersarissassallugu, nassuiassallugu aammalu suliniutit sanaartornerup silaannaap pissusaanut ajorseriaataanginnerpaamik aammalu aningaasatigut ilisimasassat ataqatigiisinnissaanik periarfissarsiornissanik siunertaqartunik. Piginnaangorsaanissat aammalu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut ilisimasaqartunik suliffimmi piginnaangorsaanissanut immikkut isiginiartoqarpoq, kisiannili suliffiup iluani piginnaasat qaffassarnissaat imaluunniit ineriartornermut malinnaasumik suliffeqarfiullu pissutsinut malinnaanissaanut qulakkeerinnettussamik sulilersitsinikkut.

9. Sulisitsisunut naatsorsuutit

Misissuinerup uppersarpaa Sulisitsisut suliffeqarfiit inuiaqatigiit pillugit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup ineriartortinnissaanut aammalu aningaasatigut tunngavissaat qulakkeerinneqataaffiginissaanut pingaarutilimmik inissisimasoq.

Oqaloqatigiinnikkut apersuinerne aammalu eqimattat immikkut isiginiakkat oqaloqatiginerini Sulisitsisut inuussutissarsiornermut qanoq annertunerusumik tunuliaqutaasinnaanersoq aammalu pineqartumut inuussutissarsiornermi kattuffimmut qanoq naatsorsuuteqarnerisut apersorneqarput.

Sulisitsisut annertuumik suliniuteqareernerat eqqummaariffigineqarlunilu naqissuserneqarpoq. Ilaasortat assigiinngiaartunik tunuliaqutallit arlaliusut akunneranni paasinarpoq pisariaqartitsineq naatsorsuuteqarnerlu assigiinngiaarnissaa, taamaattumillu ataani siunnersuutit naatsorsuutillu ersarissarneqarput, sisamanullu immikkoortunut agguataarneqarlutik:

A. Pisortat ingerlatsinerannut suleqateqarneq

Nunat tamalaat akornanni inatsisilerinikkut niuerpalaartumillu ingerlatsineranut piumasaqaatinut suliffeqarfiit angisuut pisortallu ingerlatsinerisa akunneranni ilisimasamik assigiinngittoqarnera “knowledge-gap” ilaasortaniit misigineqarpoq, tamannalu oqaloqatigiinnerup angusaqarfiusannginneranik aammalu iliuuseqanngittarnermik kinguneqartartoq.

Taamaattumik suliffeqarfiit arlallit kommuuninut, namminersorlutik oqartussanut, politikernut aammalu inuussutissarsiortunut nukittuumik piumasaqaasersuisumillu suleqatigiittoqalernissaanik Sulisitsisut sinaakkusiinissaa ujartorneqarpoq, sinaakkutit ataavartussat aammalu Kalaallit Nunaanni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ataatsimoorussamik anguniagaqarfigilernissaanut, taamaasillunilu suliffeqarfiit piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ineriartortinnissaanut suliniarnerat tunngavissaqarluartilernissaa pilersitsiviussalluni.

Ilaasortat aallaavigalugit tamanna suliffeqarfiit piumasaqaataannik ilisimasaqarnerulernermik pilersitsissaaq, politikerniillu aammalu pisortaqarfinniit qorsuunerusumut ikaarsaariarnissamut piumasaqaatigineqartunut, taamaattumillu Sulisitsisut namminersorlutik oqartussani atorfilittat suleqatigalugit politikernut, kommuunini nunalu tamakkerlugu, ersarissaavigineqarnissaanik suliaqassasut kaammattorneqarput. Ilaasortat ataasiakkaat Sulisitsisut politikernut isumasioqatigiisitsisinissaat, paasisassarsiorititsillutik imaluunniit pikkorissaatitsissasut tigussaasumik siunnersuutigivaat.

Taassuma avataasigut inuussutissarsiortut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineranut atatillugu

“Piujuaannartitsineq aallaavigalugu sanaartornermi tunngaveqarnissaa amigaatigaarput, aammalu oqalliffimmik allanut attaveqarsinnaafitsinnik sunnuteqarfigisinnaasatsinnillu pisariaqartitsivugut, taamaasilluta piffissaa ungasinnerusooq isigalugu tunaartaqarnerulluta nikeriarnissatsinnillu tiguisinnaanerulerluta.”

sammisanut pisortat ingerlatsineranni suleqatigiilluni suliniutinik Sulisitsisut pilersitsissasooq ilaasortat ujartorpaat. Ilaatigut assersuutigalugu eqqagassanik suliaqartoqarnissaaq eqqaaneqarpoq, kaajallaasitanik atuuttussanik ineriartortitsinerit taamatuttaarlu ilinniartitaaneq suliffimmilu ilinniartuuteqarneq. Minnerunngitsumik

suliffeqarfiit Nuuk avataaniittunut, sinaakkutiminnut atatillugu kommuuninut oqaloqatigiinnernik ingerlataqanngitsut taamaattumillu suleqatigiinnerit pitsaanerujussuarnik atorfissaqartitsisut.

B. Inuiaqatigiinni ersarissaaneq

Isumaq uaniippoq, inuussutissarsiornerup piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq nikeriarfigissallugu iluatsissaguniuk taava aamma innuttaasuniit atueriaaseq nikisinneqartariaqarpoq, piserusussusermik pilersitsilluni politikernullu tukernersortitsinerulersumik. Nunarsuup sinnerani pissutsinut aammalu pisortat ingerlatsinerat peqatigalugu innuttaasut namminneerlutik qanoq akisussaaffimmik tiguseqataasinnaanersut innuttaasut ersarissaavigineqarnissaanik Sulisitsisut suliaqarnerusinnaasut ilaasortat ilaanniit kissaatigineqarpoq.

Oqaloqatigiinnikkut apersuinerit naapertorlugit Sulisitsisunut suliffeqarfinnullu suliassaq tassaavoq, maannakkut atueriaatsip kingunerisinnaasai aammalu inuiaqatigiinnut isumassarsiorfiusumik

kajumissarisumillu eqqartuineramik pilersitsissasut, assersuusiornikkut, oqaluttuassat iluatsissimasunit, unammisitsinikkut imaluunniit attaveqaaqatigiinnikkut suliniutitigut paasinartunngorlugit.

Attaveqaaqatigiinnikkut suliniutissat ilagissavaattaq piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup tamanut iluaqutaasinnaanera, inuussutissarsiornerup aammalu nunap aningaasatigut ineriartornissaa, taamatuttaarlu inuiaqatigiinni tamanut iluaqutaasussamik aaqqiissutissanik assersuutinillu imaqaarnissaa.

C. Suliniutit ilaasortanut tunngavillit

Misissuinerup pissutsit assigiinngitsuni piginnaanngorsaanissap annertuumik pisariaqartinneqarnera ersersippaa. Tamanna Sulisitsisut, ilaatigut CSR Greenland suleqatiginerasigut, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup aammalu ilaasortat akornanni piginnaasat ilisimasarlu akeqanngitsumik nukittorserneqarnissaanut tunngavimmik nukittuumik sanarfissasut.

Siunnersuutit amerlasuut akornanni Sulisitsisut attaveqaatinik pilersitsillunilu ingerlatsissasoq ataatsimoorfigineqarpoq, annerusumik ilisimasamik isumassarsiorfiusinnaasumillu avitseqatigiinnermik siunertaqartussamik. Taassuma avataasigut uku suliniutissatut siunnersuutigineqarput:

- Inuussutissarsiornerup pilersaarusiornikkut aningaasatigullu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup suleriarnissaq pillugu aqutsisut qullersat siulersuisullu inissaanik ingerlatsiviginissaanillu oqaloqatigiisinnissai Sulisitsisut isumagissagaa.
- Suliffeqarfiit amerlanerusunut ilisimasamik annertusaasussamik tunngavimmik pilersaarusiornermillu suliaqartussamik siunnersortimik atuutilersitsineq atorfinitsitsinerluunniit.
- Suliffeqarfiit iluaqutissaannik pilersaarusiukkamik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqartitsinerup suliaqartussamik (soorlu eqqakkanik isumaginninnermut, RAL peqatigalugu kaajallaasitsinerup, taamaasilluni Danmarkimi eqqagassat atoqqinneqarsinnaanngorlugit) siunnersuisartumik atuutilersitsineq imaluunniit atorfinitsitsineq.
- Suliffeqarfiit mikinerit pilersaarusiorlutik aallartinnissaanut plug-and-play aallarteriaannarnik ineriartortitsinerit, nittartakkatigut aaneqarsinnaasut ajornanngitsullu.
- Sulisitsisut suliffeqarfiit mikisunut akunnattunullu tulluurtunik pikkorissaanernik isumasioqatigiisitsinerup amerlanerusunik suliaqarnissaa, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup sammisanik qaqitsisartussanik.
- Sulisitsisut sanaartortitsisunik taamatuttaarlu sanaartornermi siunnersuisartutullu sulialinnut peqataaffigineqarsinnaasunik workshopertitsinerup suliaqarsinnaanissaa, piujuaannartitsineq aallaavigalugu sanaartortitsinerup sammisanik oqaloqatigiinnertalinnik, ilaatigut LCA aamma DGNB-meqqilersuinerit.
- Piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup tunngasunik oqaluttuassatsialannik nittarsaassinerit, ilaatigut isorliunerusuni piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinerup suliniuteqarnerminni suliffeqarfiit qanoq suleqatigiisinnaaneriniq.

D. Politikkikkut aaqqissusseqqinnerit suliniutillu

Ilaasortat arlallit Sulisitsisut inuiaqatigiinni inituumik inissisimasooq aammalu inuiaqatigiit akunnerminni oqallinneranni nukittuumik inissisimasooq oqariartuutigaat. Sulisitsisut innuttaasut akornanni politikkimilu oqallinnermi inuussutissarsiortut nipaasut sinnerlugu peqataanissaa suliassatut pingaarnertut isigaat, piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq politikkikkut oqallinnermi annertuumik oqariartuuteqarfigissallugu aammalu oqaloqatigiinnerit angusaqarfiusussanut piumasaqaasersuisussanullu

pisortat-namminersortullu suleqatigiilerneranik aaqqiissuteqarneranillu kinguneqartussanik ingerlatsissasoq.

Immikkut suliffeqarfiit anginerit inatsisissanut sunniuteqarnissaq anguniarlugu inatsisissamik suliaqarnermi inuussutissarsiorneq kingusippallaakkut peqataatinneqartarnera erloqissutigalugu oqariartuutigaat. Sulisitsisut tukernersaarissasoq naatsorsuutigineqarpoq, inuussutissarsiorneq inatsisissatut siunnersuummik naammassinnginnermi peqataatinneqarnerussasoq taamaasillunilu inatsisissaq nutaaq atuutilinnginnerani piffissaagallartillugu paaseqatigiinneq pinerussammat.

Ilaasortat politikikkut suliniutissanik tigussaasunik siunnersuuteqarput, ilisarnartut, kisiannili piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsinermut alloriartoqassappat pingaarutillit. Uteqqiannerpaat uani ersarisarneqarput:

- **Ilinniartitaanermut aaqqiissusseqqinneq**

Suleqatigiinnissamut attaveqatigiinnissamullu tamarmik ilinniartitaaneq aammalu sumiiffinni tamani piginnaangorsaaqqinneq eqqartorpaat, inuussutissarsiornermi piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsinerup siuarsarnissaanut sinaakkutaasussa. Suliffeqarfiit qorsuunerusumut nikeriarnermut unammillernartut naaperiarniarlugit piginnaangorsaaqqinneq pingaaruteqarnera suliffeqarfiit ersarissarpaat. Sarfalerisut, sarfamik ingeniørit, maskinmesterit, maskiningeniørit aammalu piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsinermut akisussaasut ukiuni aggersuni annertusiartuinnartumik amigaatigineqaleriartuinnarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik ilaasortat arlallit ilinniartitaanermut pissutsit ataatsimut isigalugit nalilersoqqinneqarnissaa kajumissaarutigaa, piginnaasat eqqortut, sulisut nunaqavissut naammattut piginissaat qulakkeerumallugu, ilanngullugulu suliffeqarfiit ilinniartuutiminnik naammassititsisut angorusutaqartilerlugit pissarsiaasaqartillugillu immikkut suliniuteqarfiginissaat.

- **Utoqqalinersiat pillugit aaqqiissusseqqinnerit**

Sulisoqarneq pillugu inissisimaffimmi utoqqalinersiaqarnermut aaqqiissusseqqinnerit pisariaqartut eqqartorneqarput, sulisinnaasut amerlisinniarlugit. Aaqqiissusseqqinnerup utoqqalinersiaqartilluni suligaanni annaasaqartannginnissaq sulinerullu nammineq akilersinnaanissaanik imaqaasaaq.

- **Akitsuutit**

Ikummatissaniit nukissiuuteqarneq annikillillugu ataavartumillu nukissiuuteqarnermiit atuneq annertusarnissaanut akitsuusersueriaatsit amerlasuunit ujartorneqarpoq. Qorsuusumut ikaarsaarnermut siursaataasinnaasumik, ilaatigut angallassinermut aaqqiissutit avatangiisimut innarliinngitsut toqqagassaatinneqisigut, aningaasatigut pissarsiaasalerlugu killilersuisoqarnissaa ataatsimoorussamik eqqarsaatersuutigineqarpoq.

- **Parisimi isumaqatigiissut**

Kalaallit Nunaata Parisimi isumaqatigiissummut ilanngunnerasigut CO₂-mik aniatitsinerup annikillissarnissaanut aammalu CO₂-mik aniatitsinnginnissamut namminersorlutik oqartussanut suleqateqarnikkut minnerpaaffissaliinerit anguniagassiinerillu inississornissaanut suliffeqarfiit oqallinnissaq pingaartutut isigaat.

- **Suliariumannittussarsiornerit aammalu sanaartornissanut suliniuteqarnerit**

Pisortat suliariumannittsuaarsiuussinerini suliniutit qorsuunerusut annerusumik pingaartinneqalernissaat Sulisitsisut tukermersorfiggissavaat. Soqutigisallit sanaartornissamut

suliniuteqarnermi inatsisit sukanganerusut ujartorpaat, piujuaannartitsineq aallavigalugu ingerlatsineq aallaavigalugu piumasaqaasersuinerusut, taamatuttaarlu inissiallu piiarnerini atortussat atoqqinneqarsinnaasut periarfissiuunnerisigut.

- **Peqquserlunnerit**

Nunatsinni kammalaatersorneq ajornartorsiutitut ilisimaneqarluartuuvoq, soorlu assersuutigalugu suliariumannittussarsiortoqartillugu. Ilaasortat ilaasa sammisaq pingaarutilittut isigaat, Sulisitsisullu atorunnaarsinneqarnissaa anguniarlugu politikikkut tigusariaqaraa, aaliangiisarnerni ammasumik ingerlatsinissaq suliffeqarfiup inuiaqatigiinni akisussaaffimmik tigusinissaminut nalunaarsortussaareenera peqqutaaqataatillugu.